

Vrouwen in de politiek

Politieke participatie in cijfers

Inhoud

<u>Inleiding</u>	3	<u>Landelijk</u>	5	<u>Provincies</u>	10	<u>Gemeenten</u>	11	<u>Waterschappen</u>	19	<u>Verantwoording</u>	21
		Kabinet	5	Commissaris van de		Burgemeesters	11	Dijkgraaf	19		
		Tweede Kamer	6	Koning	10	Wethouders	14	Dagelijks Bestuur	19		
		Eerste Kamer	8			Gemeenteraad	17	Algemeen Bestuur	20		
		Europees Parlement	9								

Inleiding

Voor het tweede jaar op rij publiceren Stichting Stem op een Vrouw en Alliantie Politica de monitor Vrouwen in de Politiek. Deze monitor biedt een overzicht van de genderverdeling onder volksvertegenwoordigers en bestuurders in alle bestuurslagen, van het kabinet tot de waterschappen. Het rapport dient als feitelijke basis voor discussies over de staat van politieke emancipatie in Nederland en kan richting geven aan initiatieven op dit gebied.

Eind 2024 was eenderde van alle volksvertegenwoordigers in Nederland vrouw. Onder bestuurders, zoals ministers en wethouders, lag dit aandeel nog lager, op iets meer dan een kwart. Vooral in gemeenten en waterschappen blijft de genderverdeling scheef. In 96 van de 342 gemeenten is bijvoorbeeld geen enkele vrouwelijke wethouder actief.

De Tweede Kamer en het kabinet hebben door de verkiezingen in november 2023 een gewijzigde samenstelling ten opzichte van het jaar ervoor. Het aandeel vrouwen in het kabinet daalde van 50% naar ruim eenderde. In de Tweede Kamer bleef het aandeel vrouwen stabiel op 38%. De verdeling zou vrijwel in balans zijn als de PVV-fractie, met 33 mannelijke leden, buiten beschouwing werd gelaten. Opvallend is dat onder jonge Tweede Kamerleden weinig vrouwen te vinden zijn: van de achttien Kamerleden jonger dan 35 jaar zijn er slechts twee vrouw.

Op lokaal niveau zijn er weinig signalen dat de genderverdeling snel verbetert. Van de nieuw benoemde burgemeesters tussen november 2023 en november 2024 was 75% man, en de uitval onder lokale vrouwelijke bestuurders is hoog: een op de zes vrouwelijke wethouders trad in het afgelopen jaar af.

Het Europees Parlement laat zien dat het ook anders kan. Net als tijdens de vorige zittingstermijn bezetten vrouwen de helft van de Nederlandse zetels. Dit is mede te danken aan voorkeurstemmen op vrouwelijke kandidaten: twee vrouwen bemachtigden in mei 2024 via deze wijze een zetel.

Door het jaarlijks rapporteren van het aandeel vrouwen in de Nederlandse politiek, monitoren we of er sprake is van een vooruitgang, hoe groot regionale en partij-verschillen zijn, en op welke politieke posities de positie van vrouwen positief of negatief opvalt. De inzichten uit dit rapport bieden aanknopingspunten voor vervolgonderzoek over de uitval onder vrouwelijke wethouders. Ook zou het waardevol zijn om beter te begrijpen waarom bij de benoeming van burgemeesters er nog zo vaak mannen worden gekozen.

We hopen dat dit rapport eenieder helpt die op zoek is naar betrouwbare en actuele cijfers van vrouwelijke politici in Nederland.

Inleiding

	Vrouwen	Totaal	% Vrouw
Landelijk	112	283	39,6%
Kabinet	10	28	35,7%
Tweede Kamer *	57	149	38,3%
Eerste Kamer	30	75	40,0%
Europees Parlement	15	31	48,4%
Provincie	245	650	37,7%
Commissaris van de Koning	2	12	16,7%
Gedeputeerde Staten	16	66	24,2%
Provinciale Staten	227	572	39,7%
Gemeente	3.250	10.244	31,7%
Burgemeester **	107	341	31,4%
Wethouder	375	1.413	26,5%
Gemeenteraad	2.768	8.490	32,6%
Waterschap	216	720	30,0%
Dijkgraaf	6	21	28,6%
Dagelijks Bestuur ***	30	97	30,9%
Algemeen Bestuur	180	602	29,9%

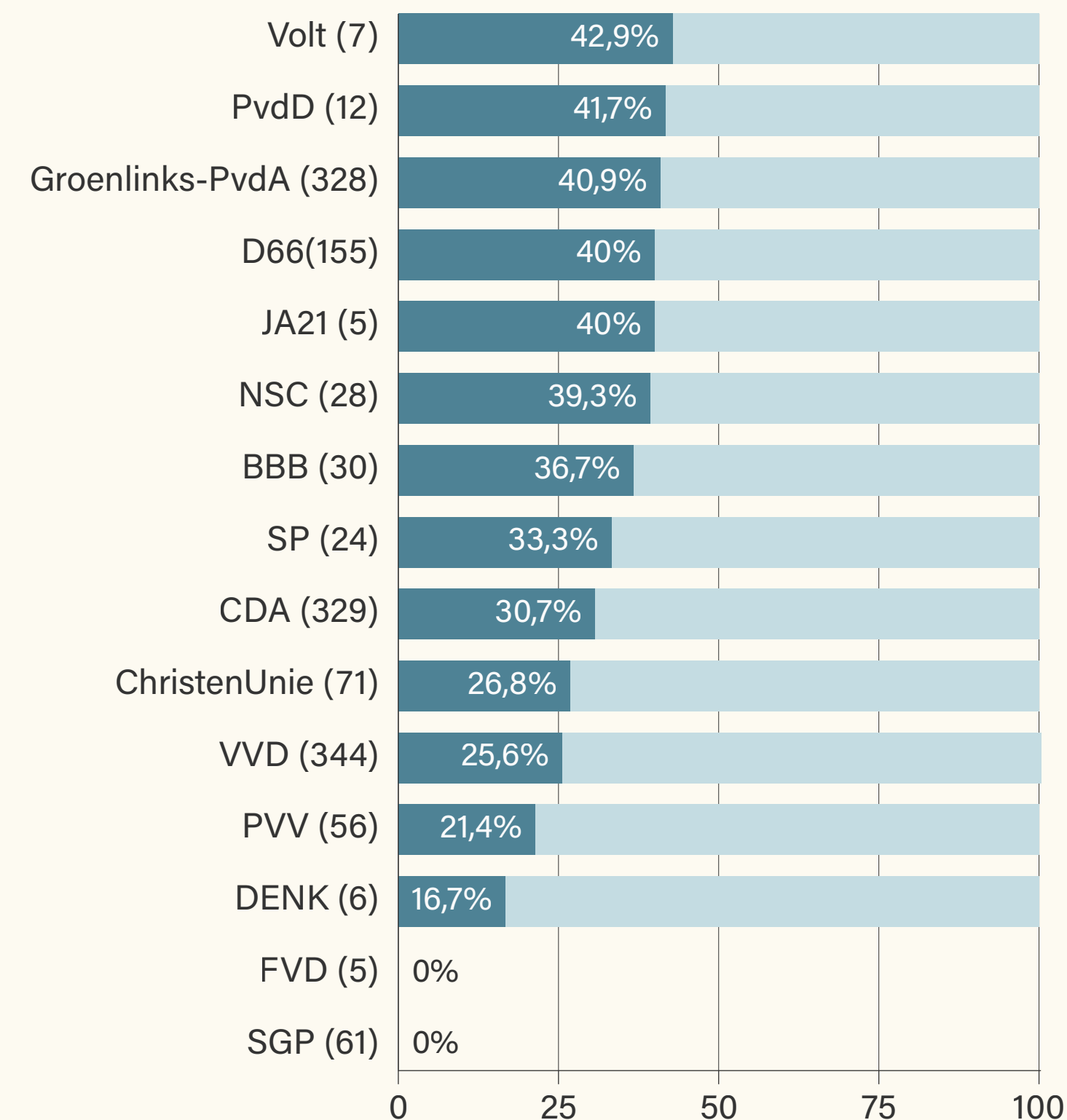
Totaal	3.823	11.897	32,1%
Bestuurders	546	1.978	27,6%
Volksvertegenwoordigers	3.277	9.919	33,0%

* Op 1 december 2024 telde de Tweede Kamer 149 leden vanwege een afgetreden en nog niet vervangen lid.

** Op 1 december 2024 waren er 341 burgemeesters in functie. De burgemeesterspost in Nijkerk was vacant.

*** De dijkgraven worden apart weergegeven en zijn niet meegeteld als Dagelijks Bestuurder.

Aandeel vrouwen per partij (totaalaantal politici per partij tussen haakjes)

* Onder landelijke politici (kabinet, Eerste en Tweede Kamer, Europees Parlement), commissarissen van de Koning, burgemeesters en wethouders.

Landelijk

Kabinet

Kabinet

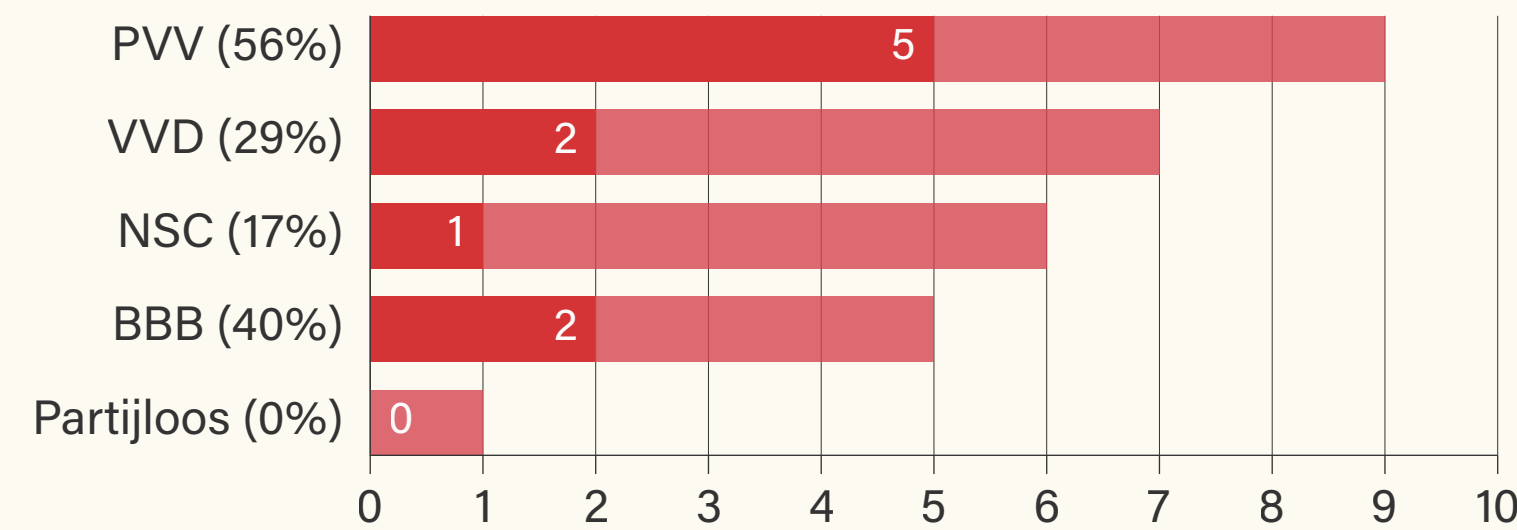
2023

35,7%

50%

Op 1 december 2024 telde het kabinet 10 vrouwelijke ministers en staatssecretarissen, tegenover 18 mannelijke collega's. Eind 2023 was deze verdeling nog gelijk.

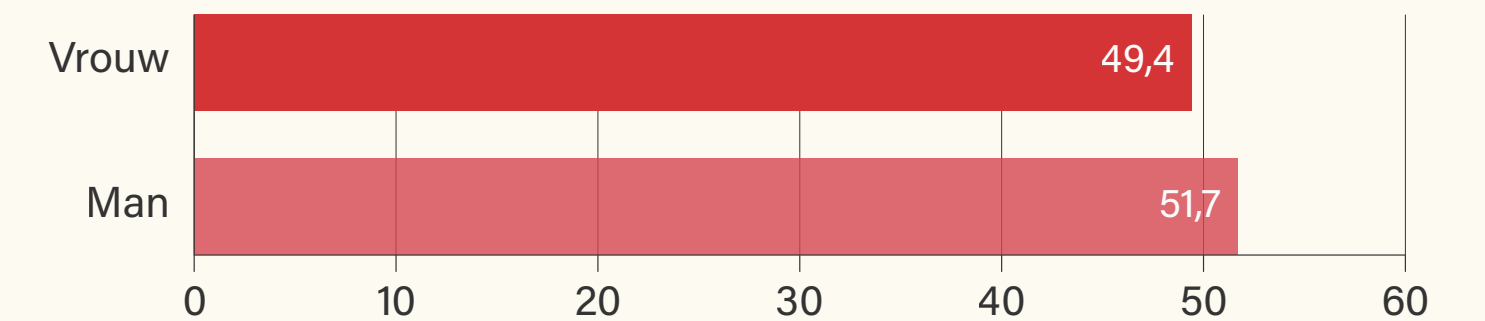
Kabinetsleden per partij

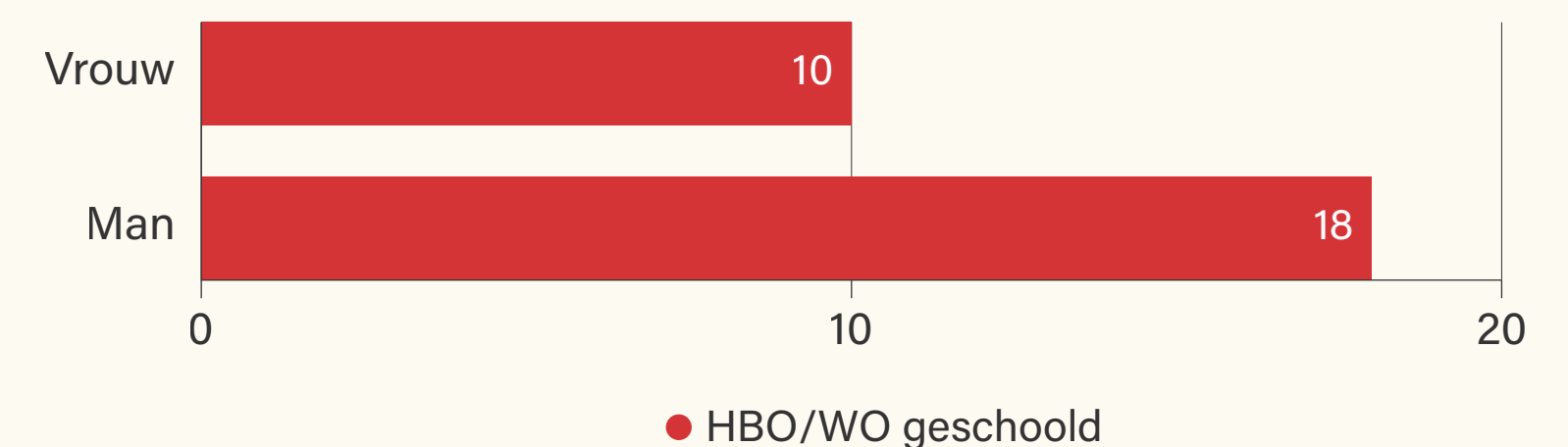
De helft van de vrouwelijke bewindslieden is afkomstig van de PVV. Onder de zeven kabinetsleden voorgedragen door NSC bevindt zich slechts één vrouw.

Vrouwelijke kabinetsleden zijn gemiddeld iets jonger dan hun mannelijke collega's. Opvallend is dat alle bewindslieden een HBO- of WO-opleiding hebben gevolgd, terwijl dit onder de totale Nederlandse bevolking slechts 36% betreft.

Gemiddelde leeftijd

HBO/WO geschoold

Tweede Kamer

Tweede Kamer

2023

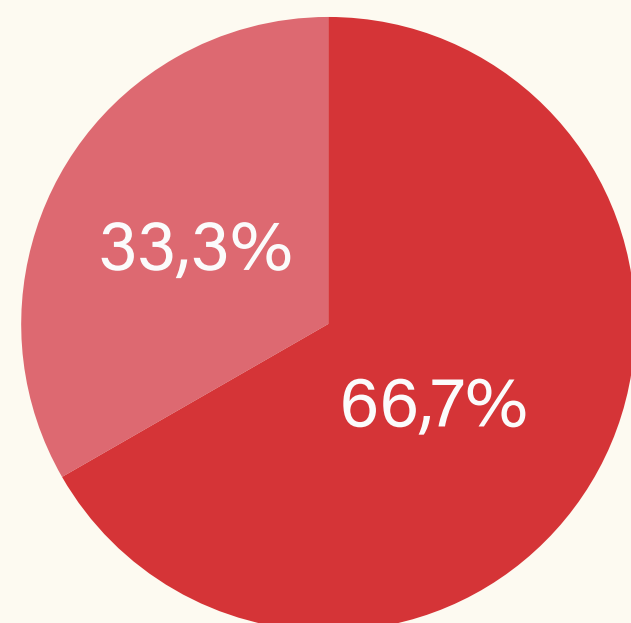
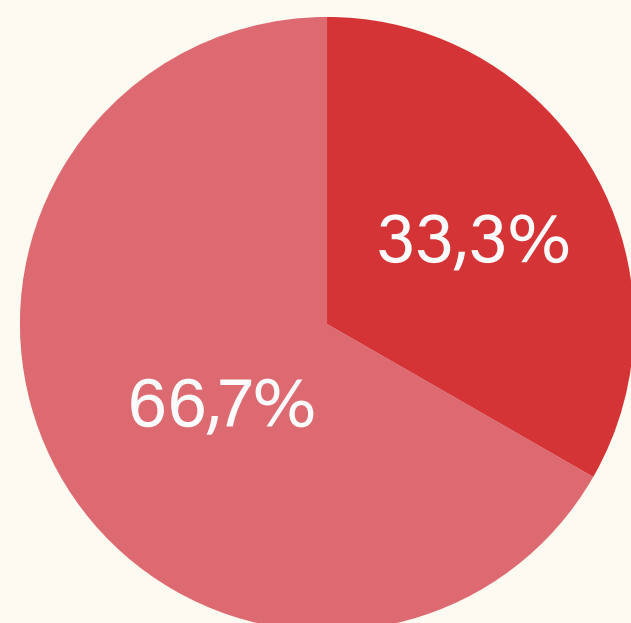
38,3%

38,3%

Op 1 december 2024 telde de Tweede Kamer 57 vrouwelijke leden, wat neerkomt op 38% van het totaal. Dit percentage is gelijk aan dat van een jaar eerder, ondanks dat inmiddels de helft van de Kamerzetels wordt bezet door nieuwe leden. Eén Kamerlid identificeert zich als non-binair. Twee derde van de fractievoorzitters is man.

Fractievoorzitters

Presidium

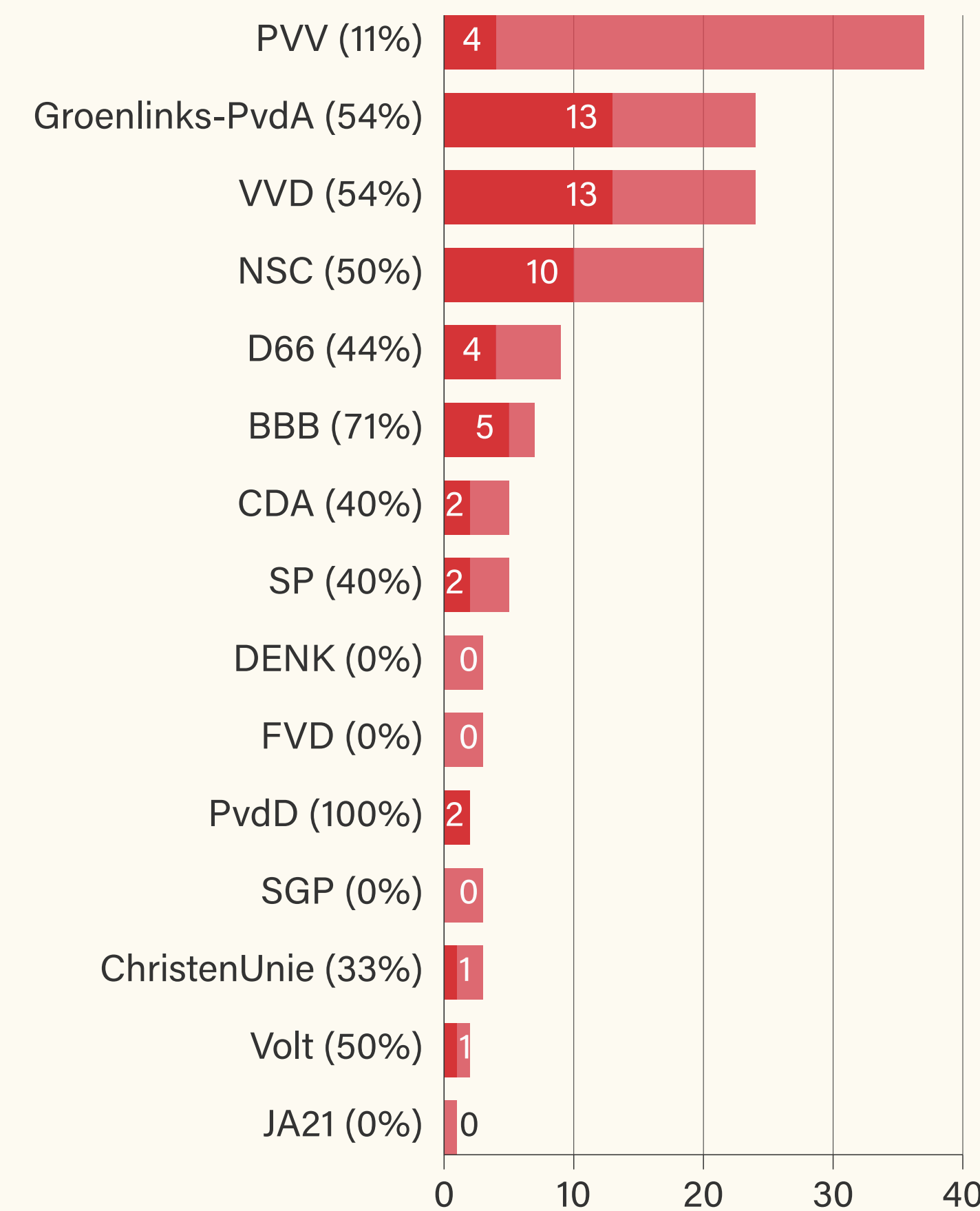

Zes van de vijftien fracties in de Tweede Kamer bestaan voor minstens de helft uit vrouwen. Dit betreft partijen uit diverse hoeken van het politieke spectrum: BBB, PvdD, GroenLinks-PvdA, VVD, NSC en Volt.

De grootste fractie in de Kamer, de PVV, telt echter slechts vier vrouwelijke leden tegenover 33 mannen.

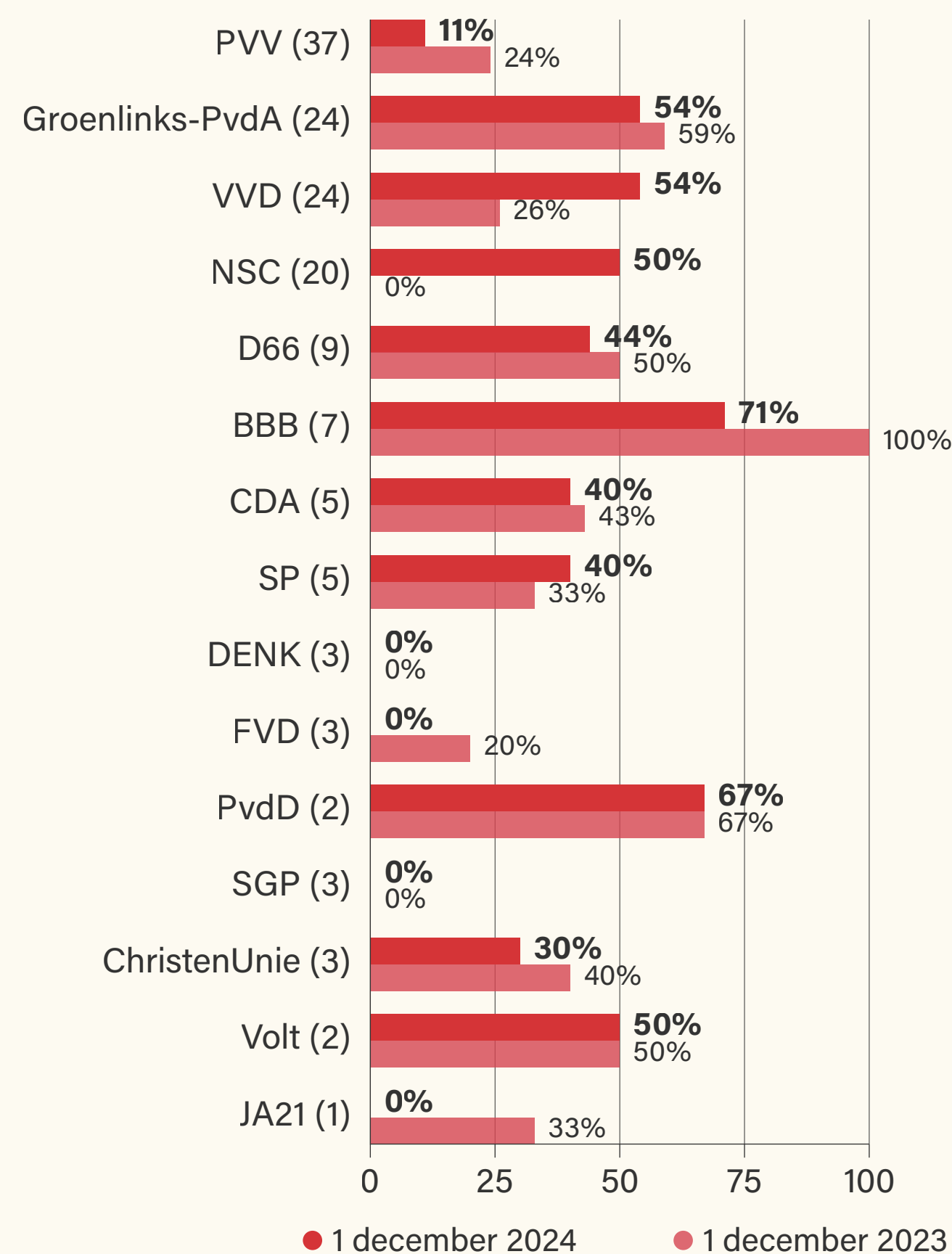
Daarmee draagt deze partij in belangrijke mate bij aan de ongelijke man/vrouw-verhouding in het parlement. Als de PVV-fractie voor de helft uit vrouwen zou bestaan, zou het totale aandeel vrouwen in de Tweede Kamer stijgen naar 48%.

Vrouwelijke Kamerleden per fractie

Tweede Kamer

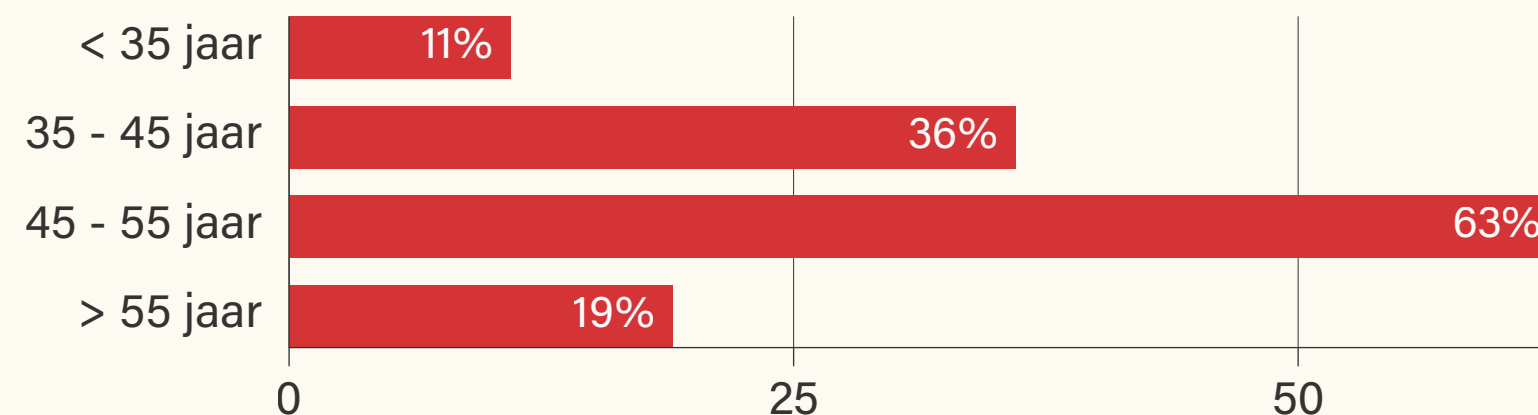
Vergelijking met 2023

Er zijn ook opvallende verschillen in de man/vrouw-verhouding tussen leeftijdsgroepen.

Van de achttien Kamerleden onder de 35 jaar zijn er zestien man.

Onder 55-plussers is de verhouding eveneens scheef: slechts 19% is vrouw. Daarentegen zijn vrouwen in de meerderheid in de grootste leeftijdsgroep: van de 51 Kamerleden tussen de 45 en 55 jaar is 63% vrouw.

Eerste Kamer

Tweede Kamer

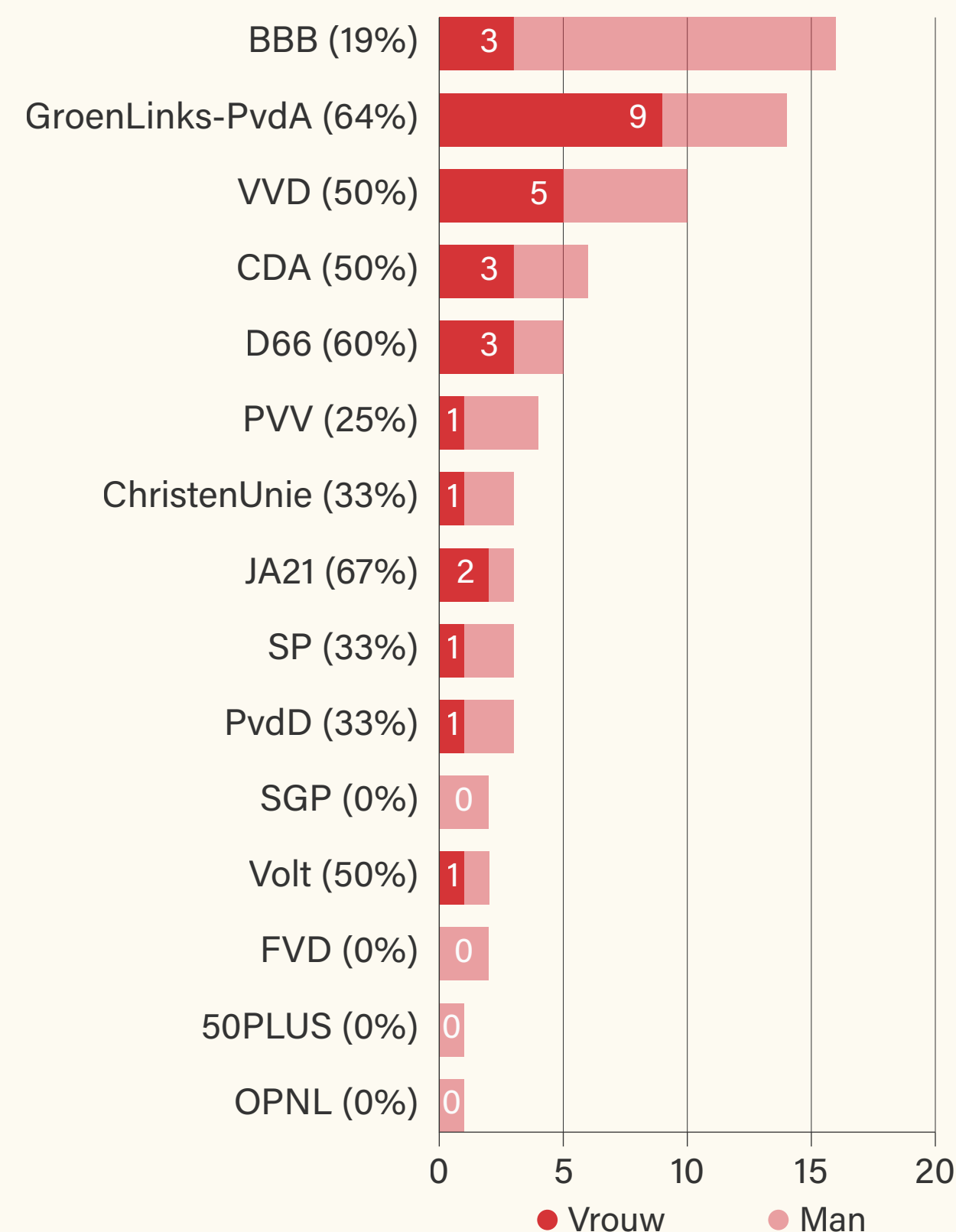
50%

Op 1 december 2024 telde de Eerste Kamer 30 vrouwelijke en 45 mannelijke leden. In de fracties van JA21, GroenLinks-PvdA, D66, CDA, VVD en Volt is ten minste de helft van de leden vrouw. De grootste fractie in de senaat valt echter op in negatieve zin:

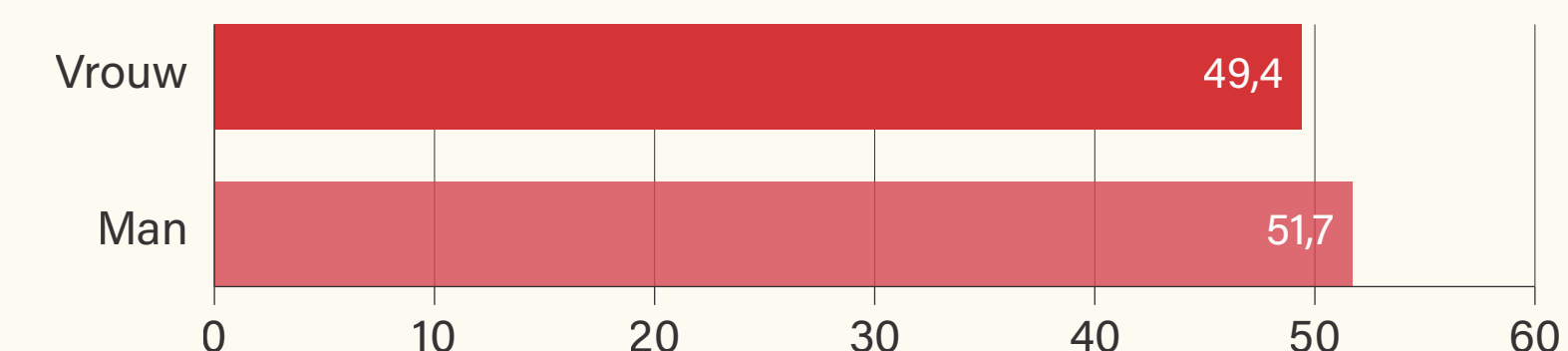
slechts drie van de zestien fractieleden van BBB zijn vrouw (19%).

De gemiddelde leeftijd van vrouwelijke Eerste Kamerleden ligt aanzienlijk lager dan die van hun mannelijke collega's. Dit wordt vooral veroorzaakt door de grote groep van 28 senatoren van 65 jaar en ouder, van wie slechts vijf vrouwen zijn (18%). Deze scheve verdeling onder senior senatoren heeft ook effect op de gemiddelde zittingsduur: vrouwelijke senatoren zitten gemiddeld 3,1 jaar op het pluche, ruim een jaar minder dan hun mannelijke collega's.

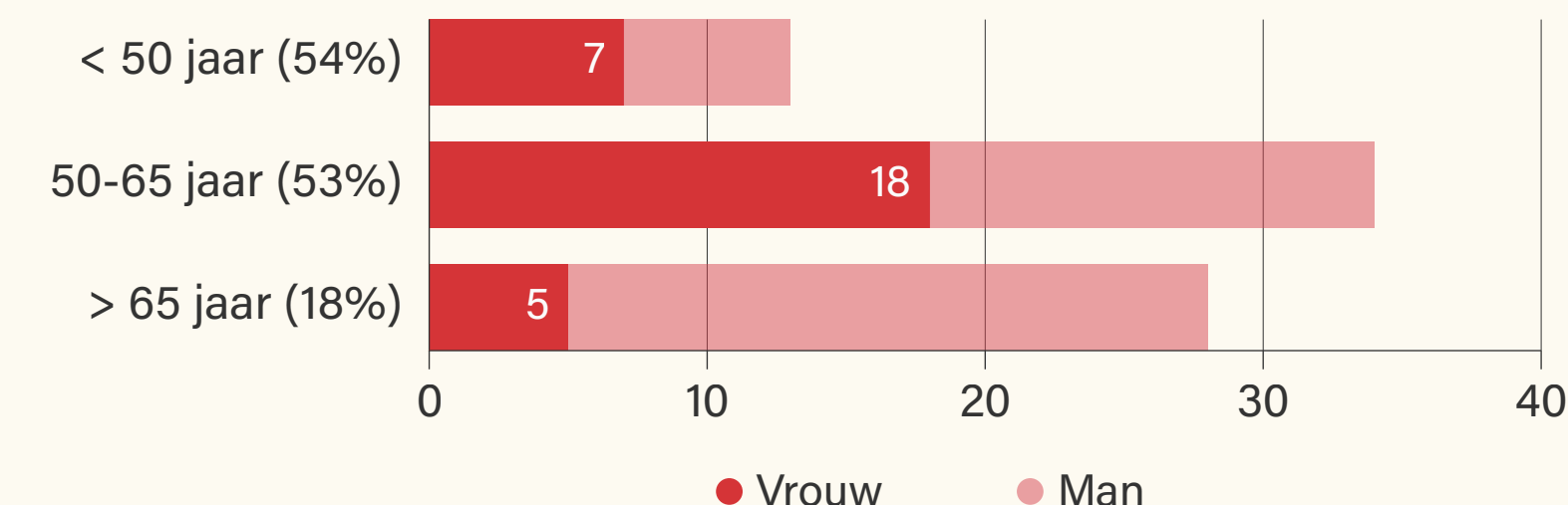
Vrouwelijke Eerste Kamerleden per fractie

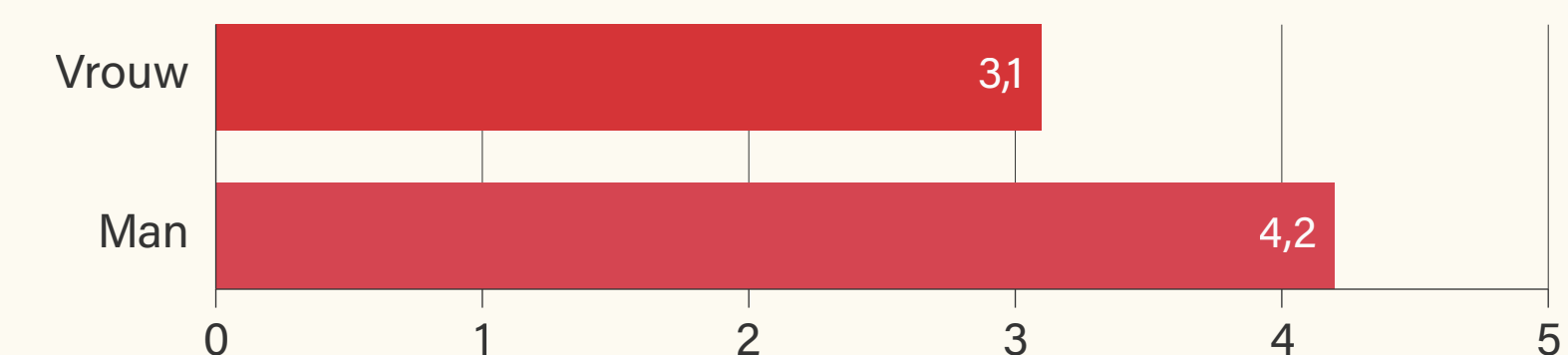
Gemiddelde leeftijd

Vrouwelijke Eerste Kamerleden per leeftijdsgroep

Gemiddelde zittingsduur in jaren

Europees Parlement

Tweede Kamer

2023

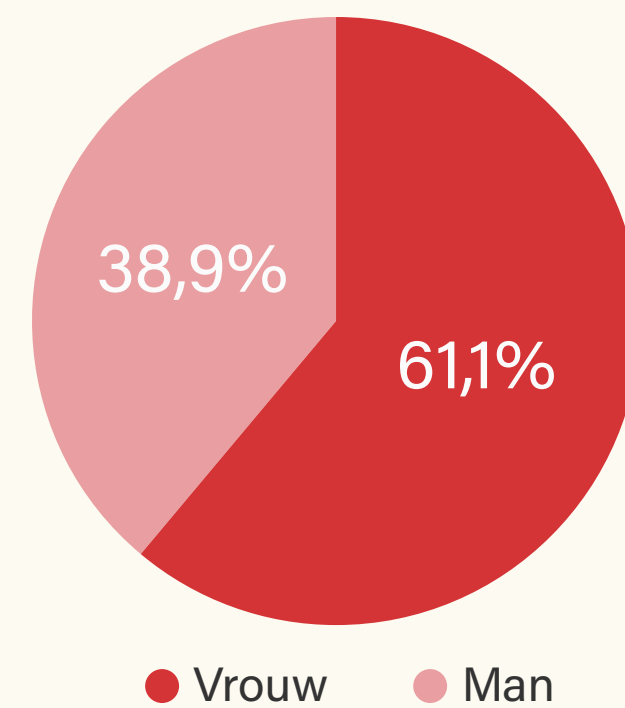
48,4%

50%

Onder de 31 Nederlandse leden van het Europees Parlement zijn 15 vrouwen, waarmee deze groep politici de enige is met een gebalanceerde genderverhouding. Dit was ook al het geval tijdens de vorige zittingstermijn, die eindigde na de Europese verkiezingen van afgelopen juni. Voorkeursstemmen op vrouwelijke kandidaten hebben een belangrijke rol gespeeld in het bereiken van een evenwichtige genderverdeling.

Van de achttien nieuw gekozen Europarlementariërs zijn er elf vrouw. Tegelijkertijd verlieten afgelopen jaar meer vrouwen dan mannen het parlement omdat zij zich niet opnieuw verkiesbaar stelden of niet werden herkozen.

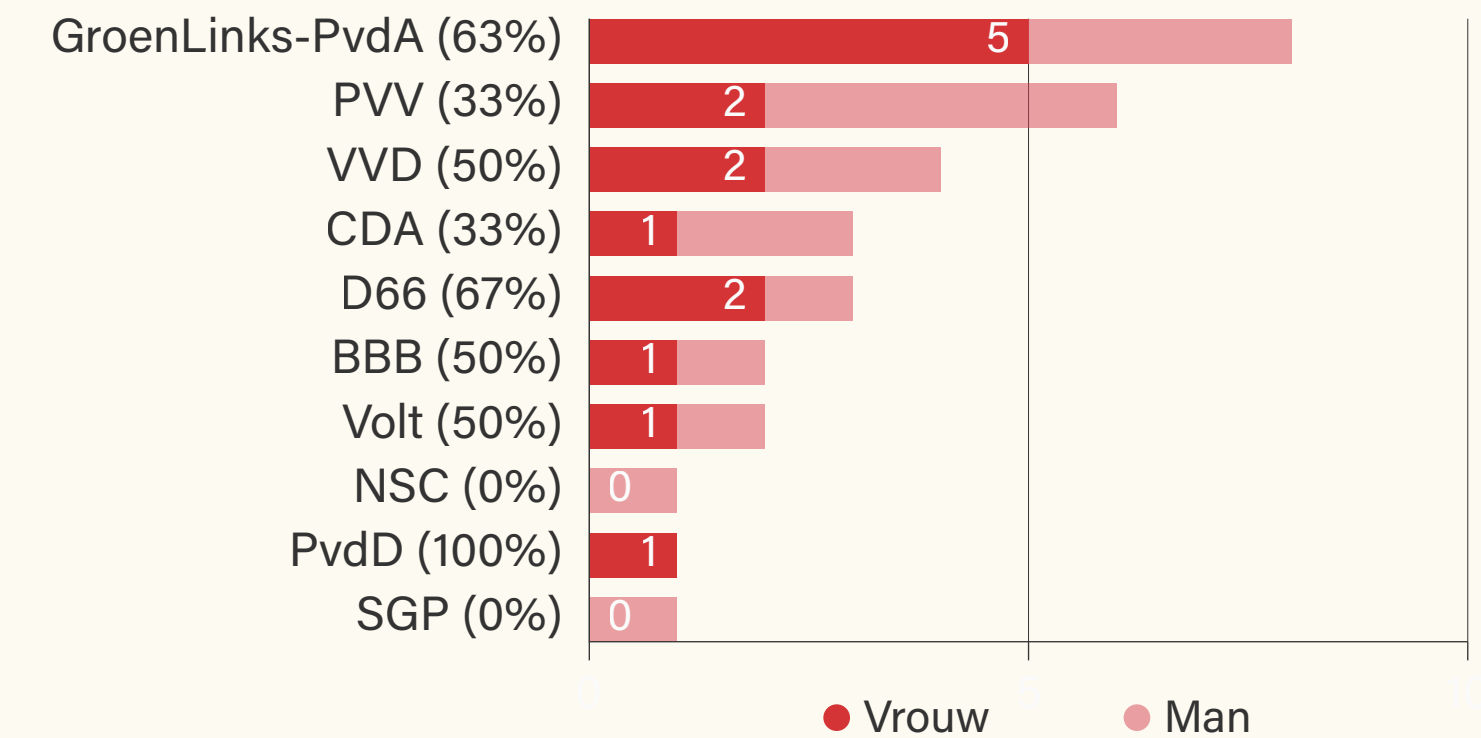
Nieuwe Europarlementariërs

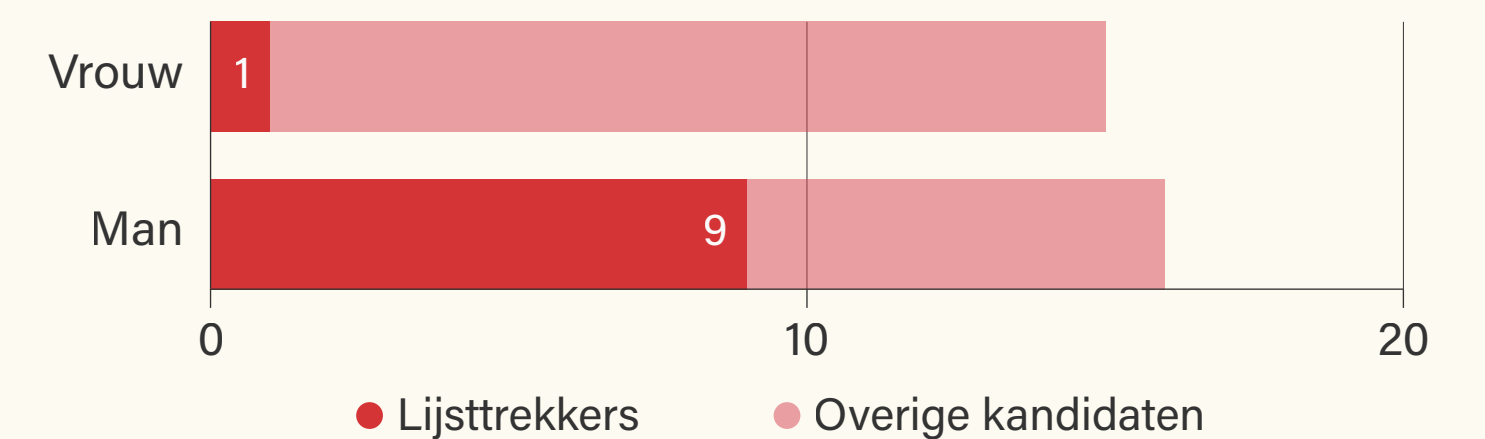
Ondanks de gelijke verdeling tussen vrouwen en mannen was slechts één van de tien lijsttrekkers tijdens de Europese verkiezingen vrouw.

Alle delegaties met meer dan één lid worden geleid door een man. Van de zestien mannelijke Europarlementariërs waren er negen lijsttrekker, terwijl slechts één van de vijftien vrouwelijke leden die rol vervulde.

Vrouwelijke Europarlementariërs per fractie

Lijsttrekkers

Provincies

Commissaris van de Koning

Gedeputeerde Staten

Commissarissen van de Koning

16,7%

Net als vorig jaar zijn slechts twee van de twaalf commissarissen van de Koning vrouw. In 2024 werden twee (waarnemend) commissarissen benoemd, beide mannen.

Gedeputeerden

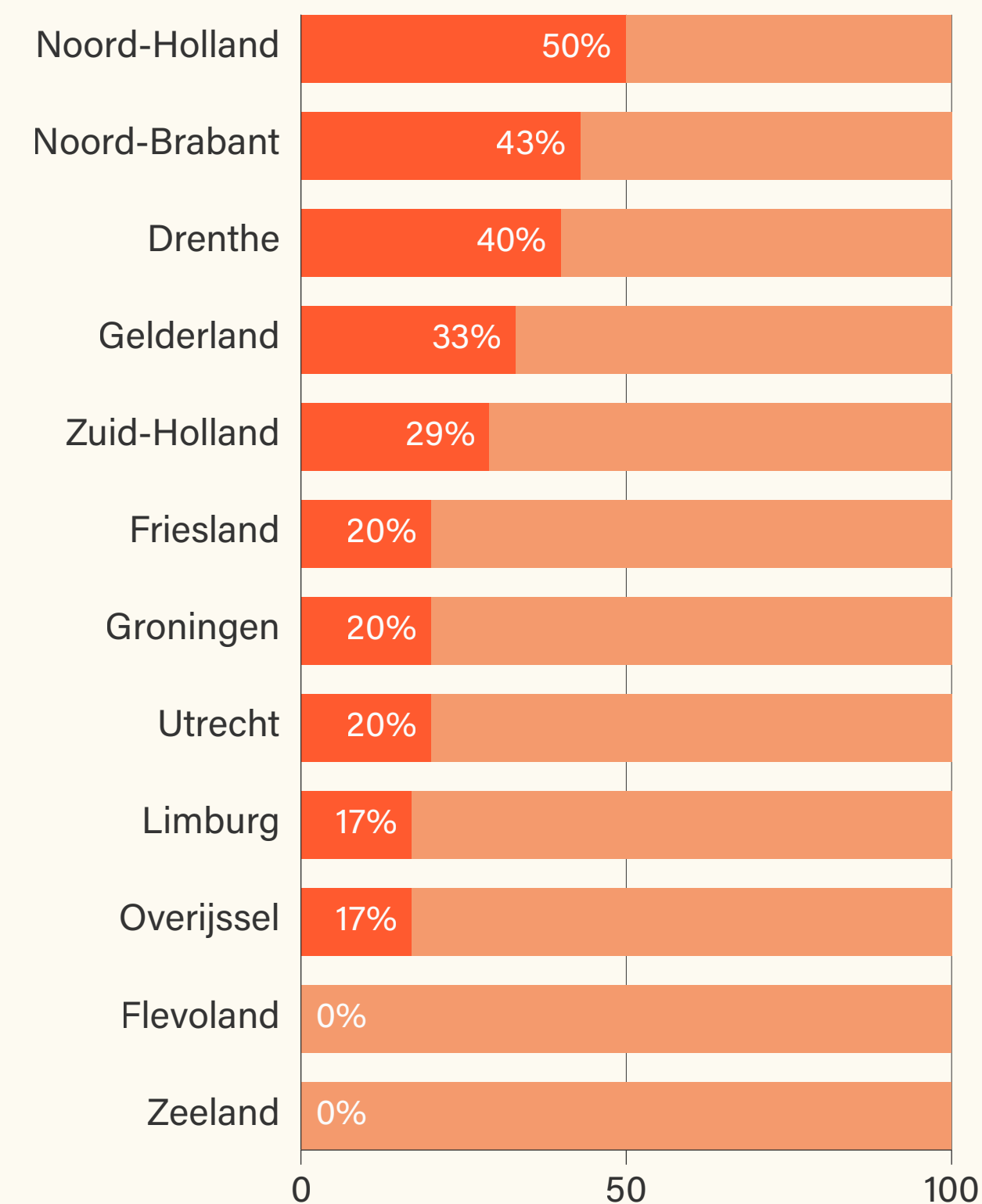
24,2%

Van de 66 leden van de Gedeputeerde Staten zijn er 50 man. Voor elke vrouwelijke gedeputeerde zijn er drie mannelijke collega's.

Slechts in vijf van de twaalf provincies heeft meer dan één vrouw zitting in de Gedeputeerde Staten.

In vijf andere provincies is er slechts één vrouw vertegenwoordigd, aangevuld door vier of vijf mannen. In Flevoland en Zeeland bestaat het provinciebestuur uit vijf mannen en geen enkele vrouw.

Vrouwelijke gedeputeerde per provincie

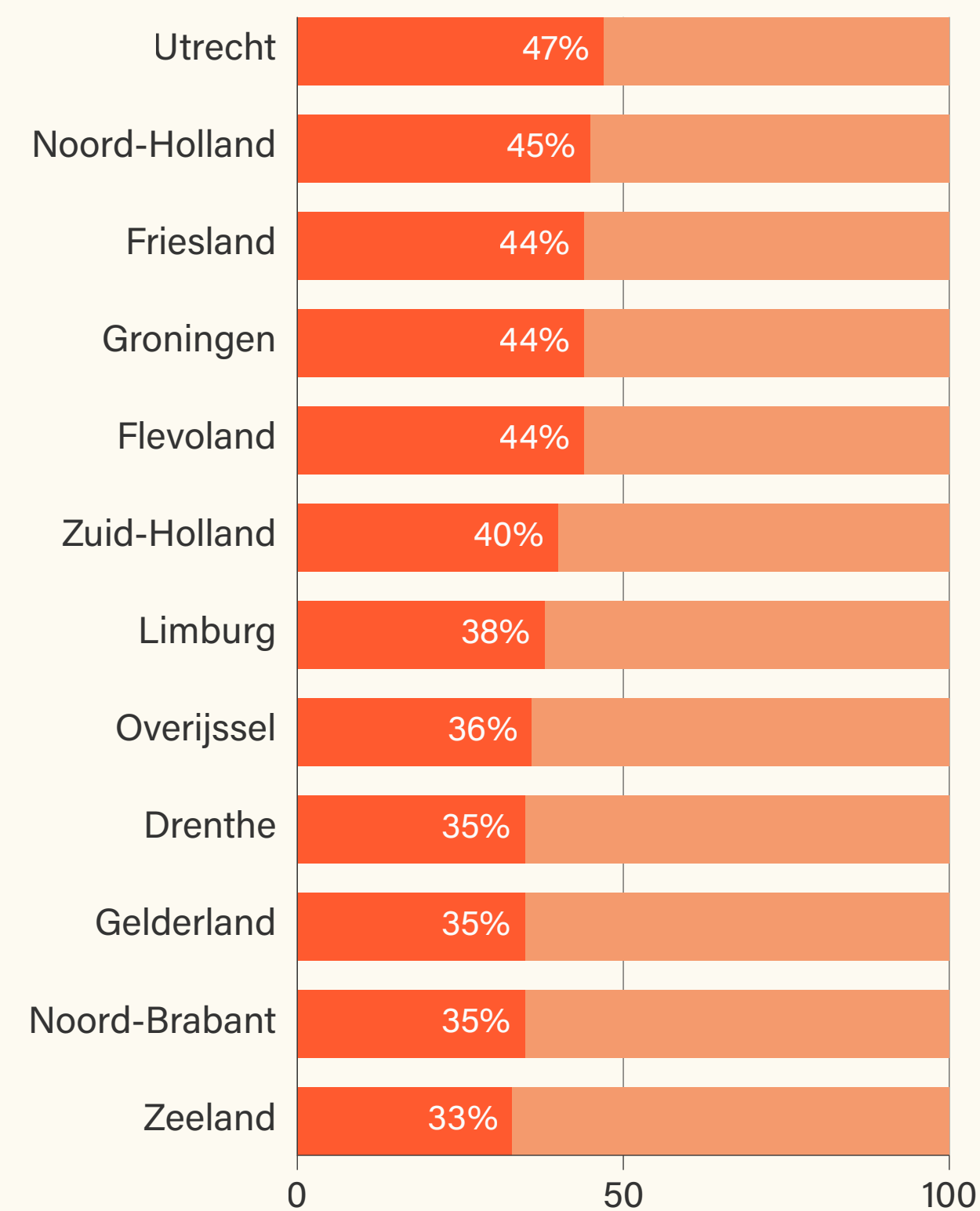
Provinciale Staten

Statenleden

39,7%

Op 1 december 2024 telden de Provinciale Staten 227 vrouwen en 345 mannen. In Utrecht is de man/vrouw-verhouding vrijwel in balans. De Zeeuwse Staten bestaan echter voor maar een derde uit vrouwen. Ook in Noord-Brabant en Gelderland is de balans ver te zoeken. In beide provincies zijn 19 vrouwelijke Statenleden actief en 36 mannen.

Vrouwelijke statenleden per provincie

Gemeenten

Burgemeesters

Burgemeesters

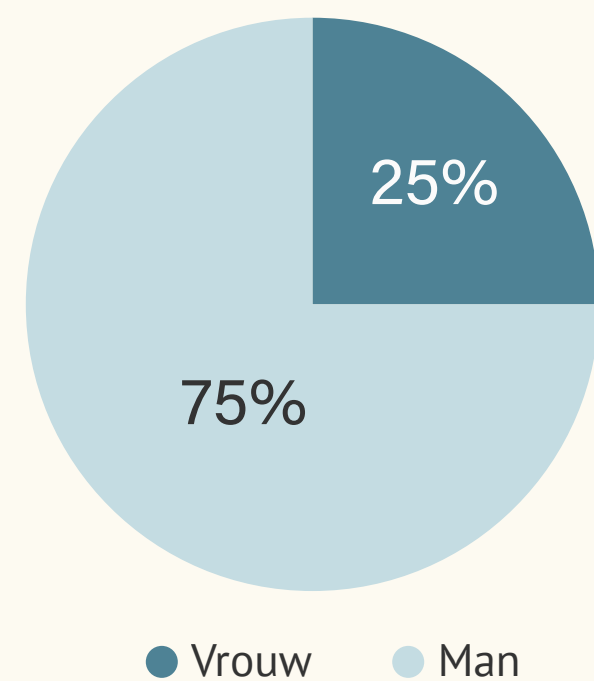
2023

31,4%

29,5%

Van de 341 burgemeesters die op 1 december 2024 in functie waren, was ruim twee derde (234) man. In gemeenten met meer dan 100.000 inwoners ligt dat percentage nog hoger: maar liefst 75% van de burgemeesters is daar man.

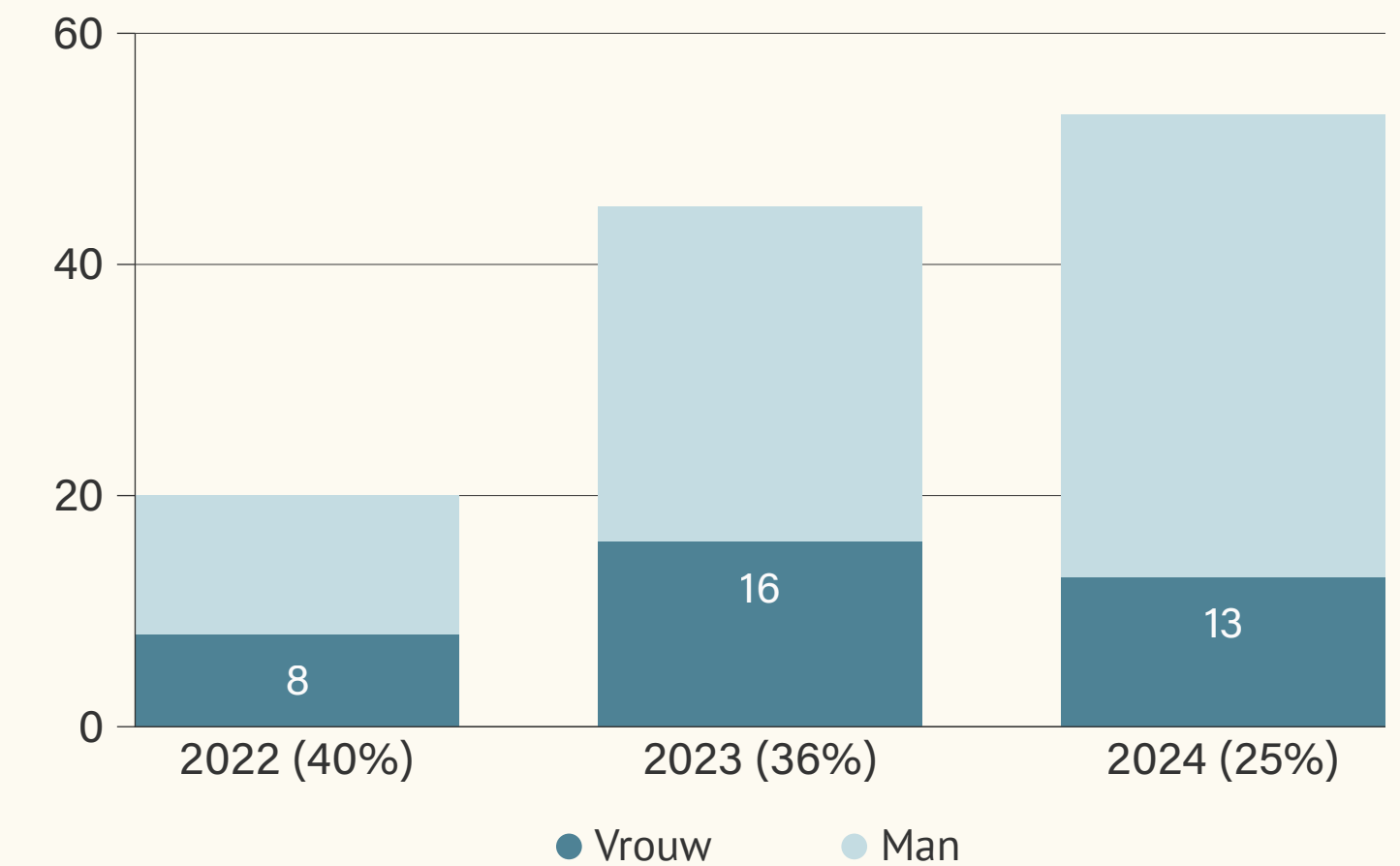
Gemeenten met >100K inwoners

Bij de 53 nieuwe burgemeestersbenoemingen in 2024 ging het slechts in 25% van de gevallen om een vrouw.

Dit percentage is beduidend lager dan in de twee voorgaande jaren. Toch is het totale aandeel vrouwelijke burgemeesters licht gestegen, van 29,5% naar 31,4%. Deze stijging komt vooral doordat veel vrouwen voor het eerst als burgemeester werden benoemd, terwijl een aanzienlijk aantal mannelijke burgemeesters met pensioen ging.

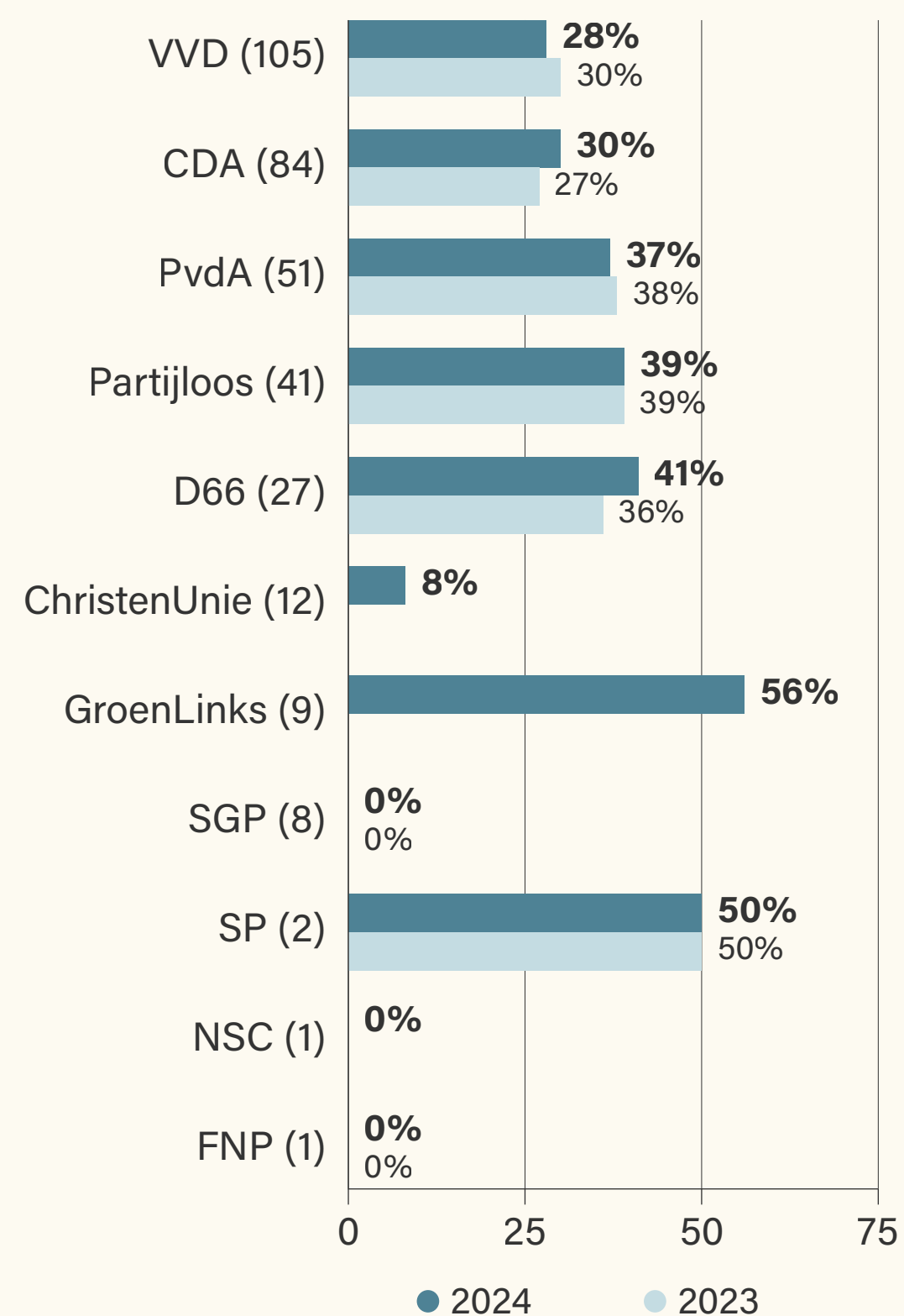
Nieuwe benoemingen

Burgemeesters

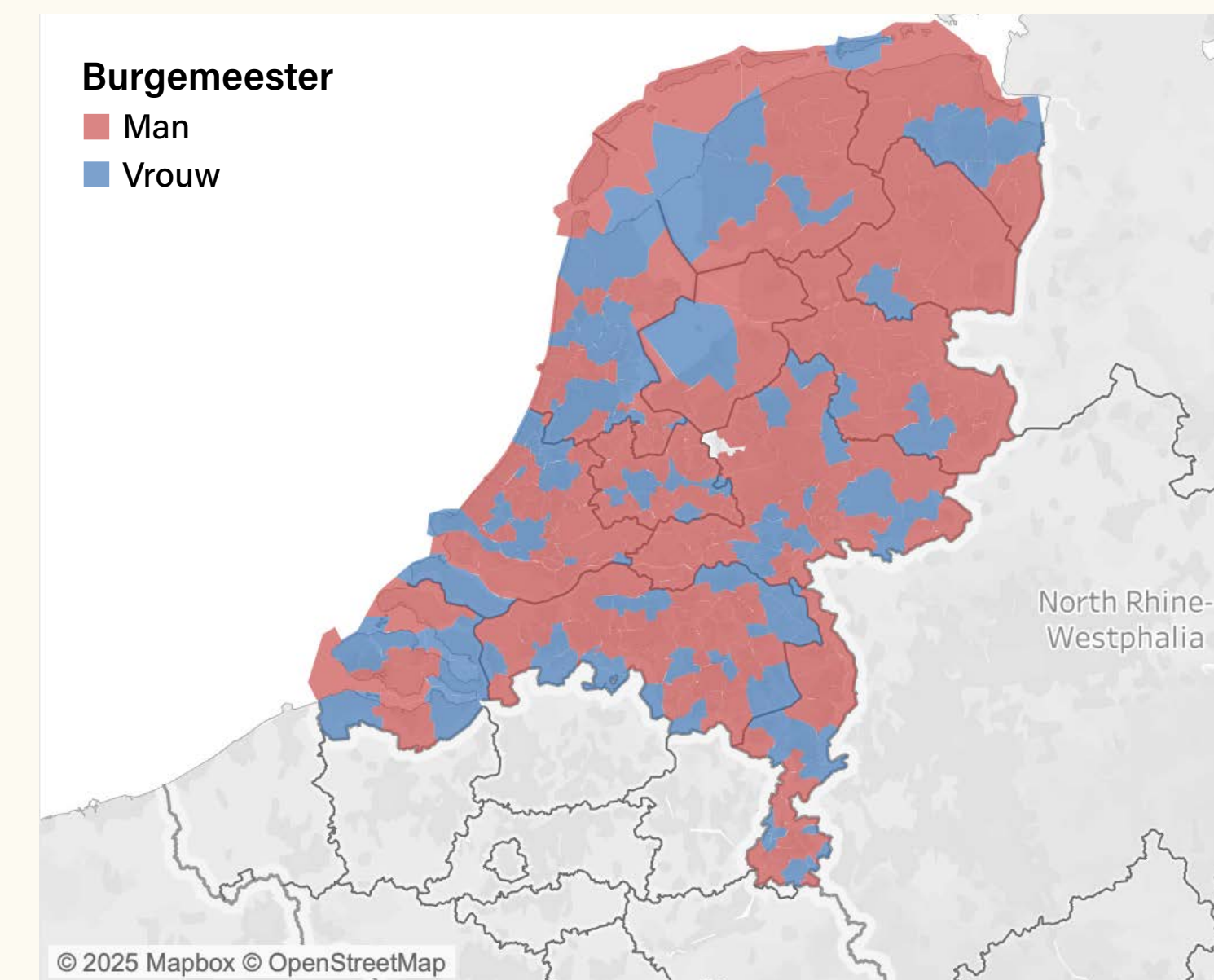
De VVD is de partij met de meeste burgemeesters: 108 in totaal. Hiervan is slechts 28% vrouw, een daling van twee procentpunt ten opzichte van vorig jaar. Het CDA heeft de VVD hiermee ingehaald; bij deze partij steeg het aandeel vrouwelijke burgemeesters naar 30%. Alleen bij GroenLinks en de SP is er sprake van een gelijke man/vrouw-verdeling onder burgemeesters.

Aandeel vrouwelijke burgemeesters per partij (totaalaantal burgemeesters per partij tussen haakjes)

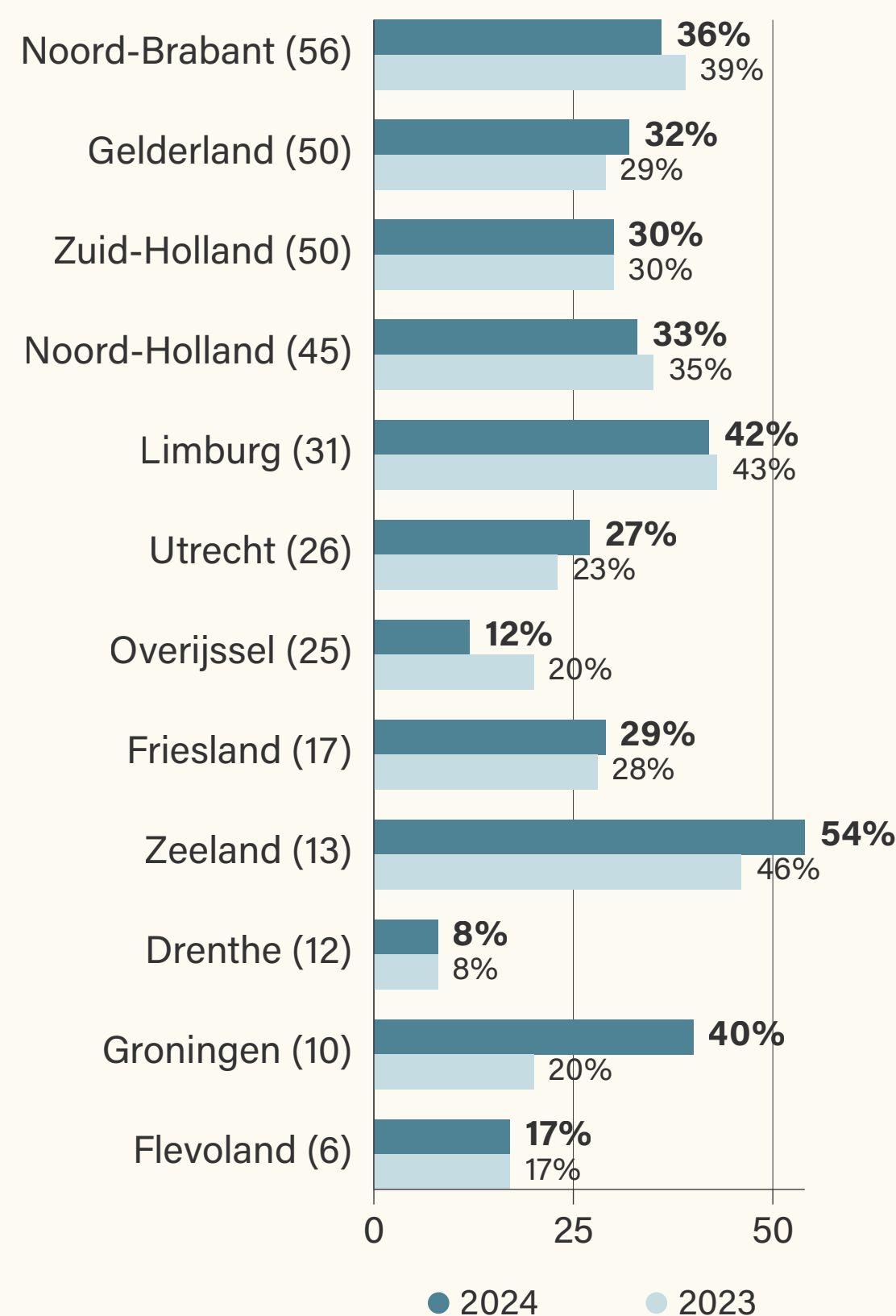
Regionaal zijn er grote verschillen. Alleen in Zeeland is de man/vrouw-verhouding onder burgemeesters in balans. In Drenthe en Flevoland is slechts één vrouwelijke burgemeester actief, en in Overijssel zijn dat er drie tegenover 22 mannelijke collega's. Opvallend is dat het aandeel vrouwelijke burgemeesters in de Randstedelijke provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht niet boven het landelijke gemiddelde uitkomt.

Burgemeesters per gemeente

Burgemeesters

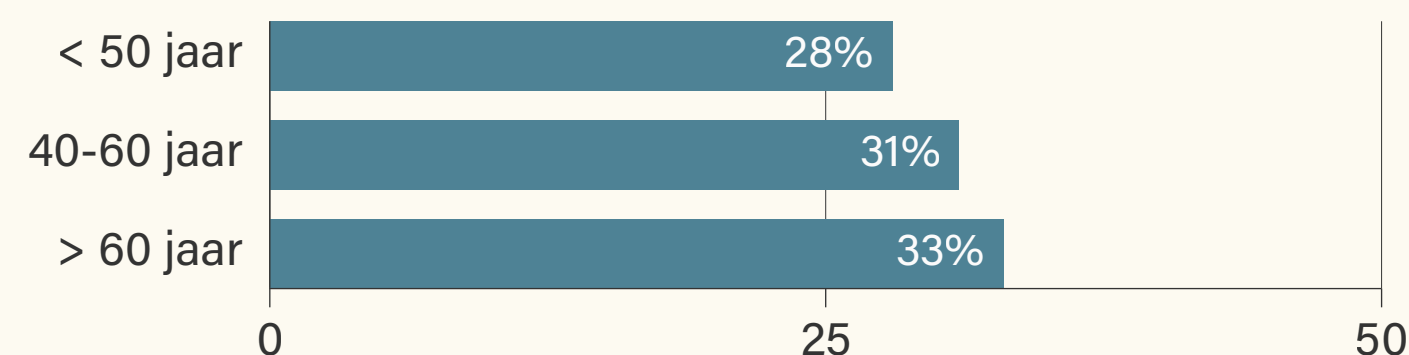
Vrouwelijke burgemeesters per provincie

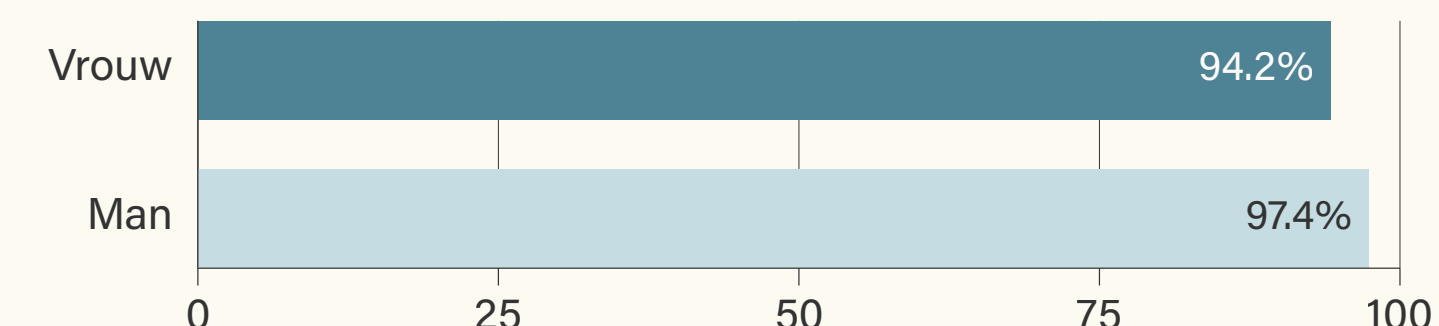
Een andere opvallende trend is dat het aandeel vrouwelijke burgemeesters lager ligt onder jongere burgemeesters. Dit kan erop wijzen dat vrouwen hun ambitie pas later ontwikkelen of meer ervaring moeten opdoen dan mannen om geselecteerd te worden.

Vrijwel alle burgemeesters hebben een HBO- of WO-opleiding gevolgd. Bij vrouwen ligt dit percentage echter iets lager: 94% tegenover 97% bij mannen.

Vrouwelijke burgemeesters per leeftijdsgroep

HBO/WO geschoold

Wethouders

Wethouders

2023

26,5%

28,2%

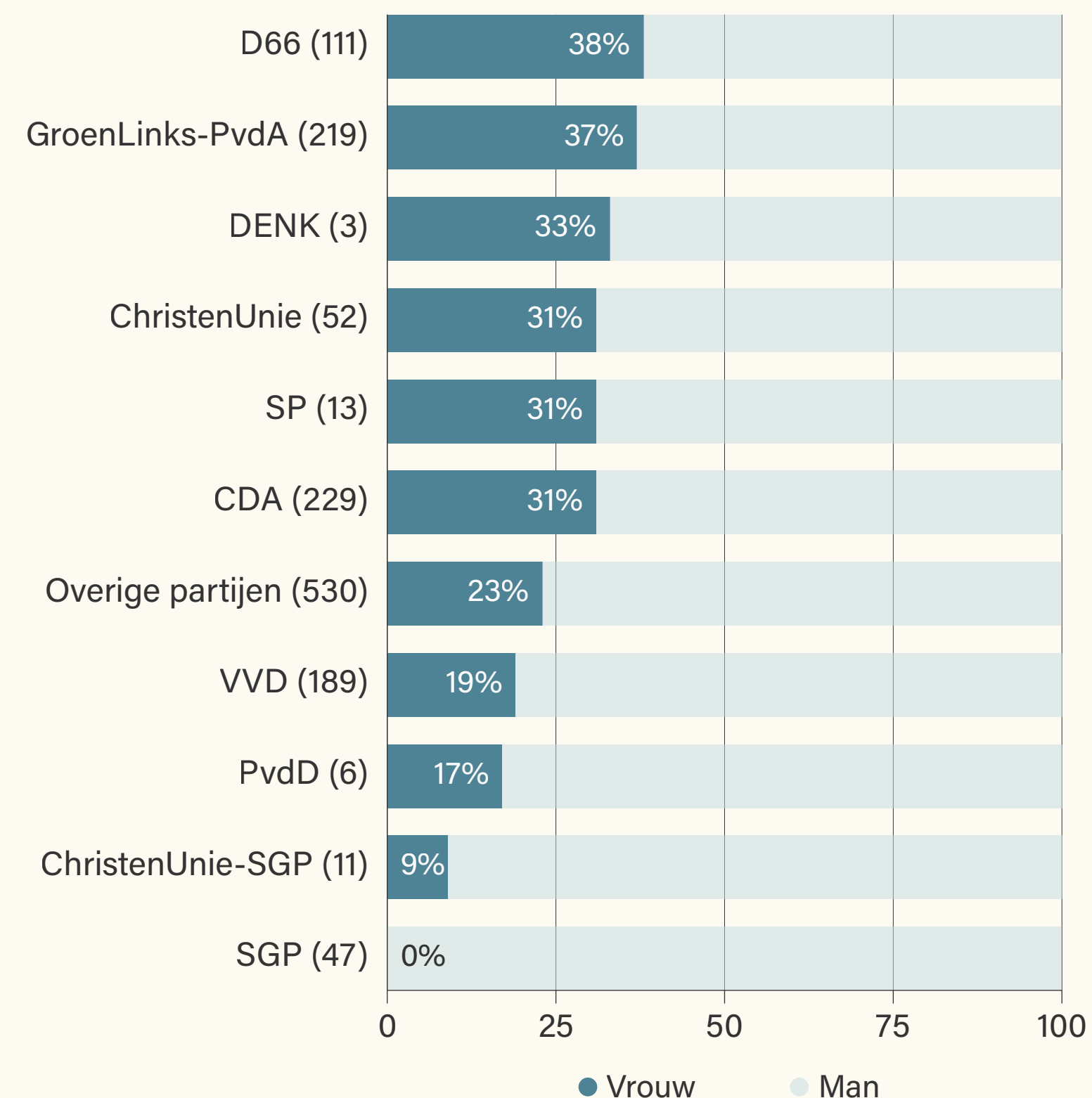
In december 2024 was bijna driekwart van de wethouders in Nederland man: 1038 mannen tegenover 375 vrouwen. Dit is een toename ten opzichte van vorig jaar: het aandeel mannen steeg van 71.8% naar 73.5%.

De lokale afdelingen van D66 en GroenLinks-PvdA leveren samen de helft van alle vrouwelijke wethouders die aan een landelijke partij zijn verbonden: 124 van de 253. Toch zijn ook bij deze partijen mannelijke wethouders in de ruime meerderheid.

Van de 189 VVD-wethouders is 153 man.

De SGP springt er nog sterker uit: van de 47 wethouders is er niet één vrouw.

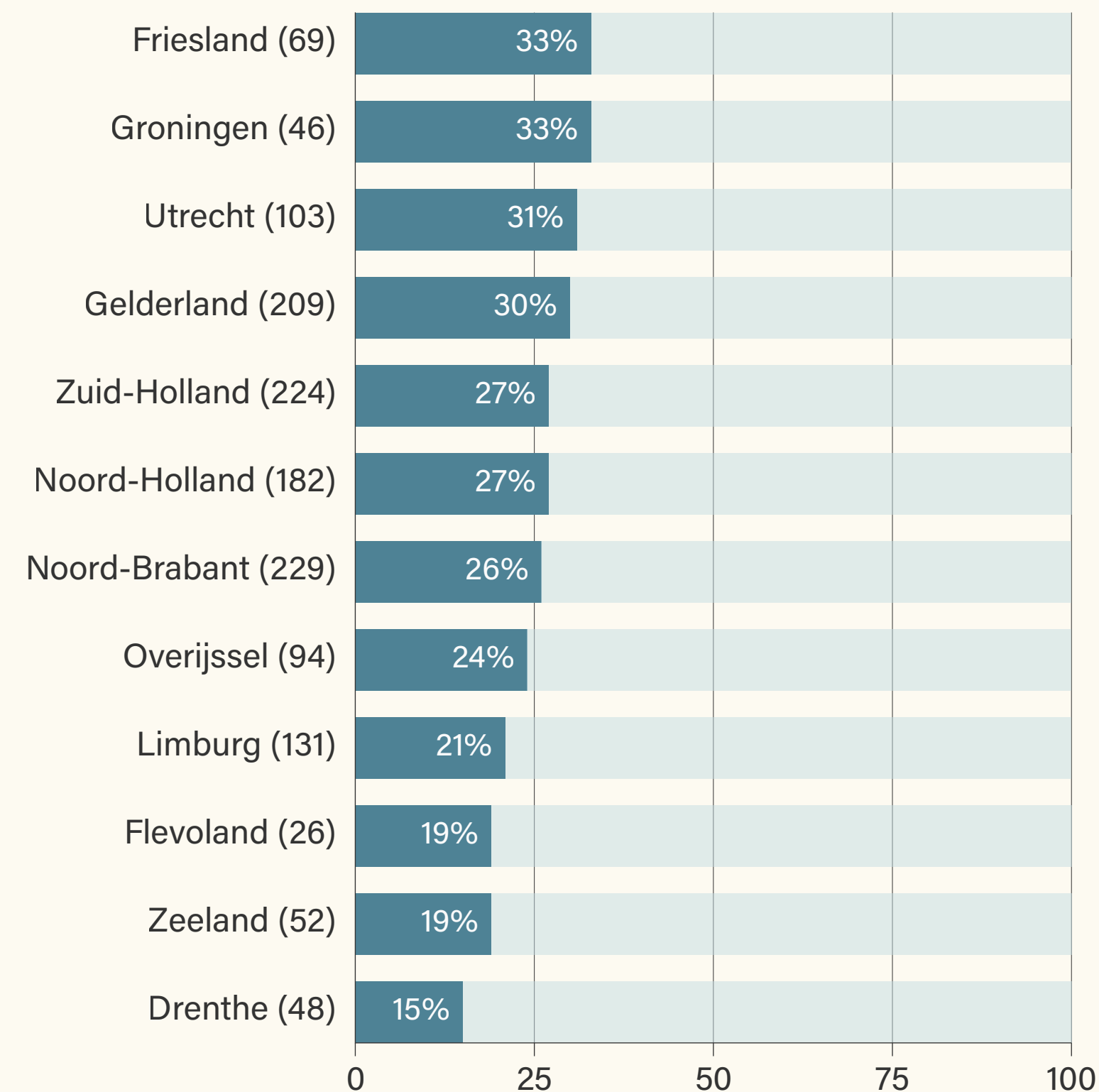
'Aandeel vrouwelijke wethouders per partij (totaalaantal werhouders per partij tussen haakjes)'

Wethouders

In geen enkele provincie is meer dan eenderde van de wethouders vrouw. In Limburg, Flevoland en Zeeland is zelfs maar één op de vijf wethouders een vrouw. Drenthe spant de kroon: daar staan tegenover elke vrouwelijke wethouder bijna zeven mannelijke collega's.

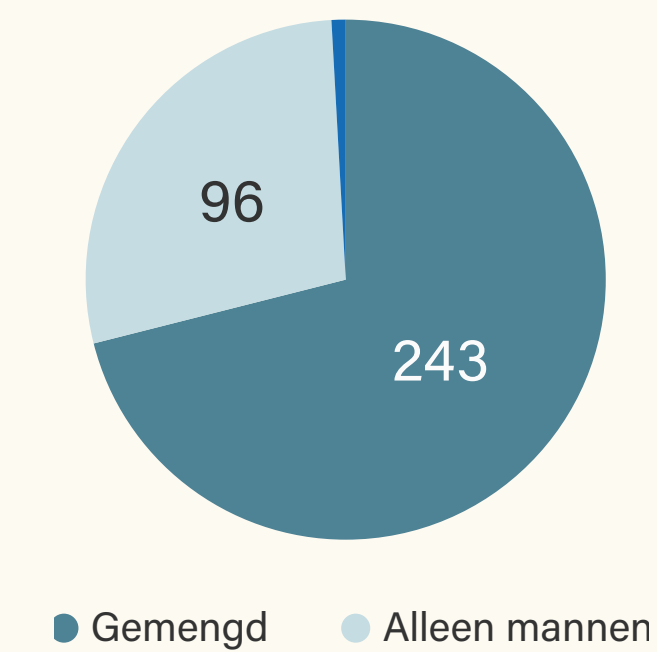
'Aandeel vrouwelijke wethouders per provincie (to-taalaantal wethouders per provincie tussen haakjes)'

In 96 van de 342 gemeenten heeft geen enkele vrouwelijke wethouder zitting in het college van B&W.

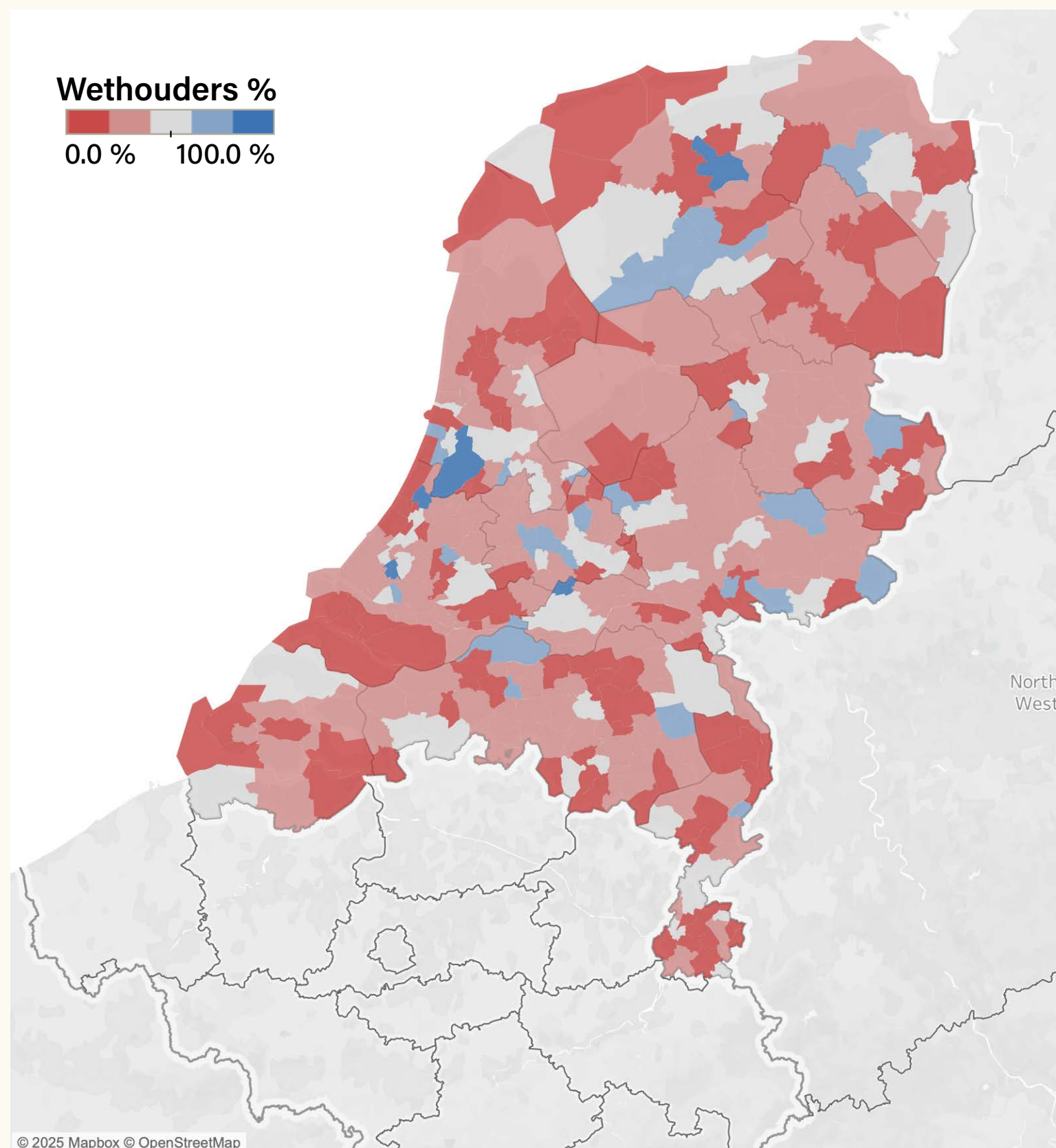
Daartegenover staan Tytsjerksteradiel, Culemborg en Teylingen, de enige gemeenten die uitsluitend door vrouwelijke wethouders worden bestuurd. Van de 32 gemeenten met meer dan 100.000 inwoners hebben alleen Haarlemmermeer, Delft, Groningen, Utrecht en Zwolle een college met minstens evenveel vrouwelijke als mannelijke wethouders.

Verdeling per gemeente

Wethouders

Aandeel vrouwelijke wethouders per gemeente

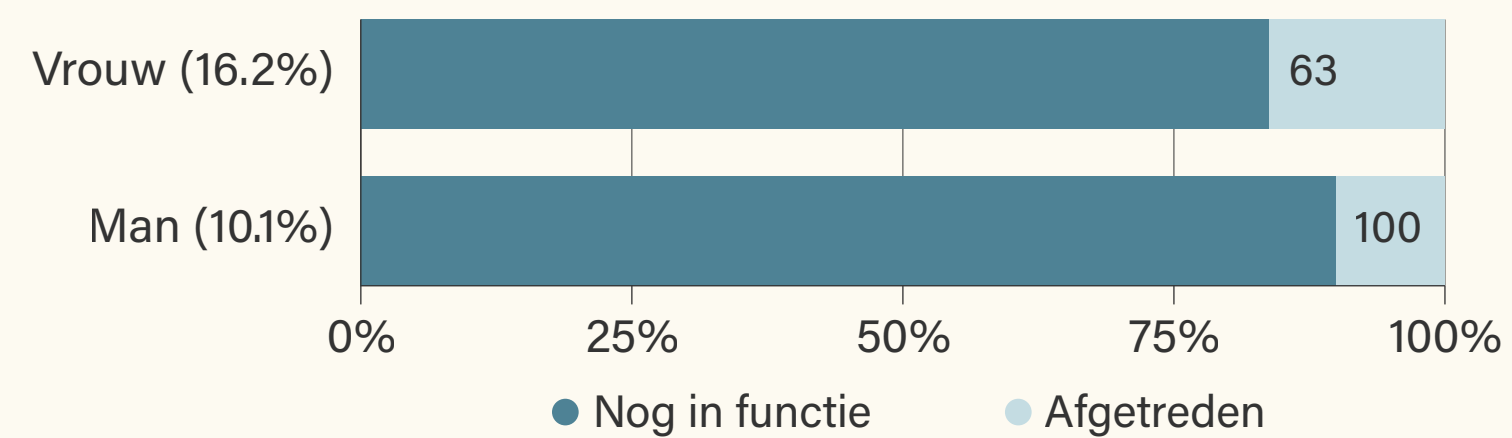

Van de 1385 wethouders die eind 2023 in functie waren, zijn er 163 in het afgelopen jaar afgetreden. Van hen was 39% vrouw, terwijl zij vorig jaar slechts 28% van de wethoudersposten bezetten.

Van alle vrouwelijke wethouders is afgelopen jaar één op de zes afgetreden.

Van de mannelijke wethouders was dit één op de tien.

Afgetreden wethouders

Gemeenteraad

Gemeenteraadsleden

32,6%

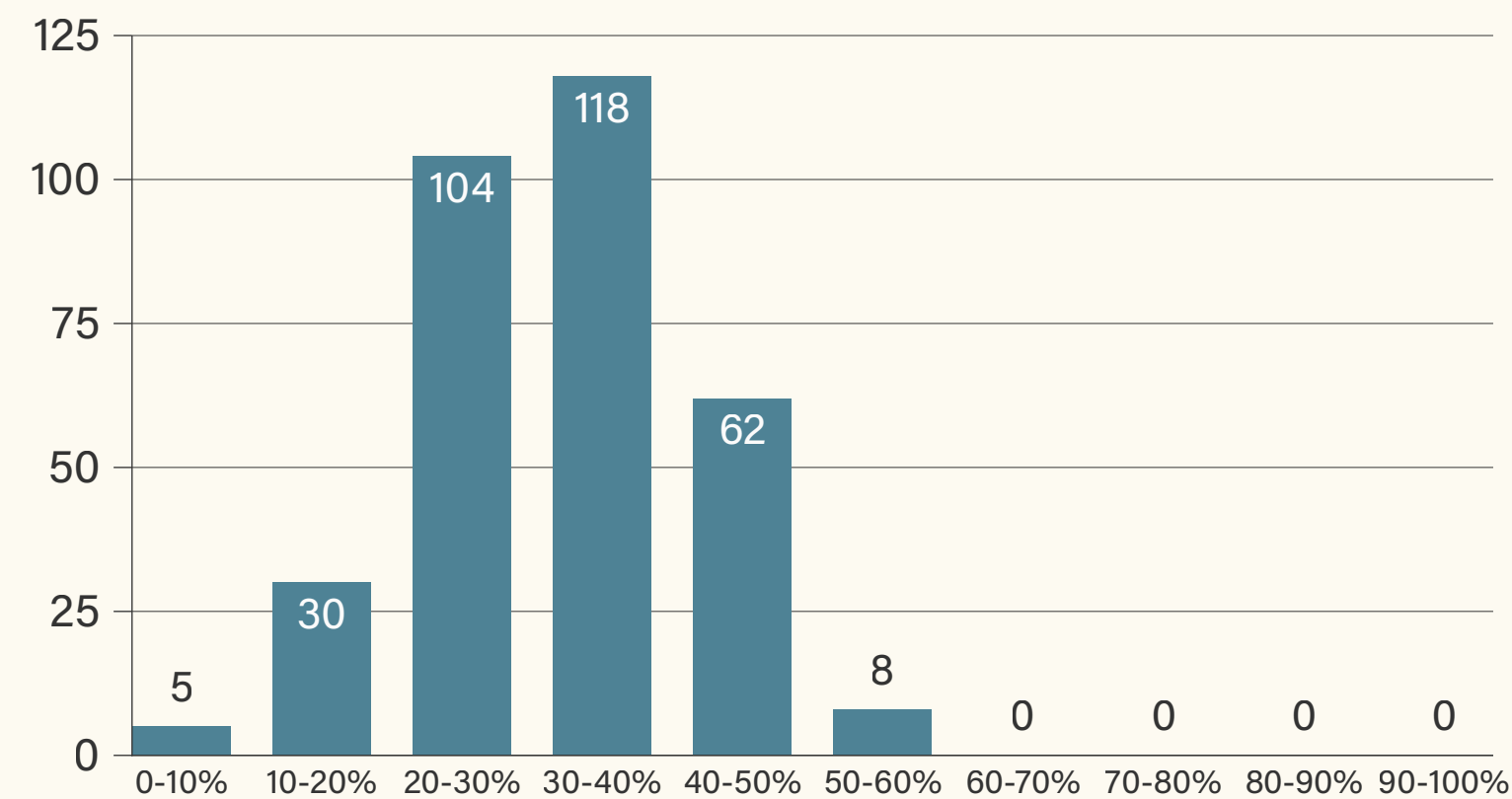
Eenderde van de raadszetels in nederlandse gemeenten wordt bezet door een vrouw.

Slechts 8 van de 342 gemeenten tellen tenminste evenveel vrouwelijke als mannelijke raadsleden,

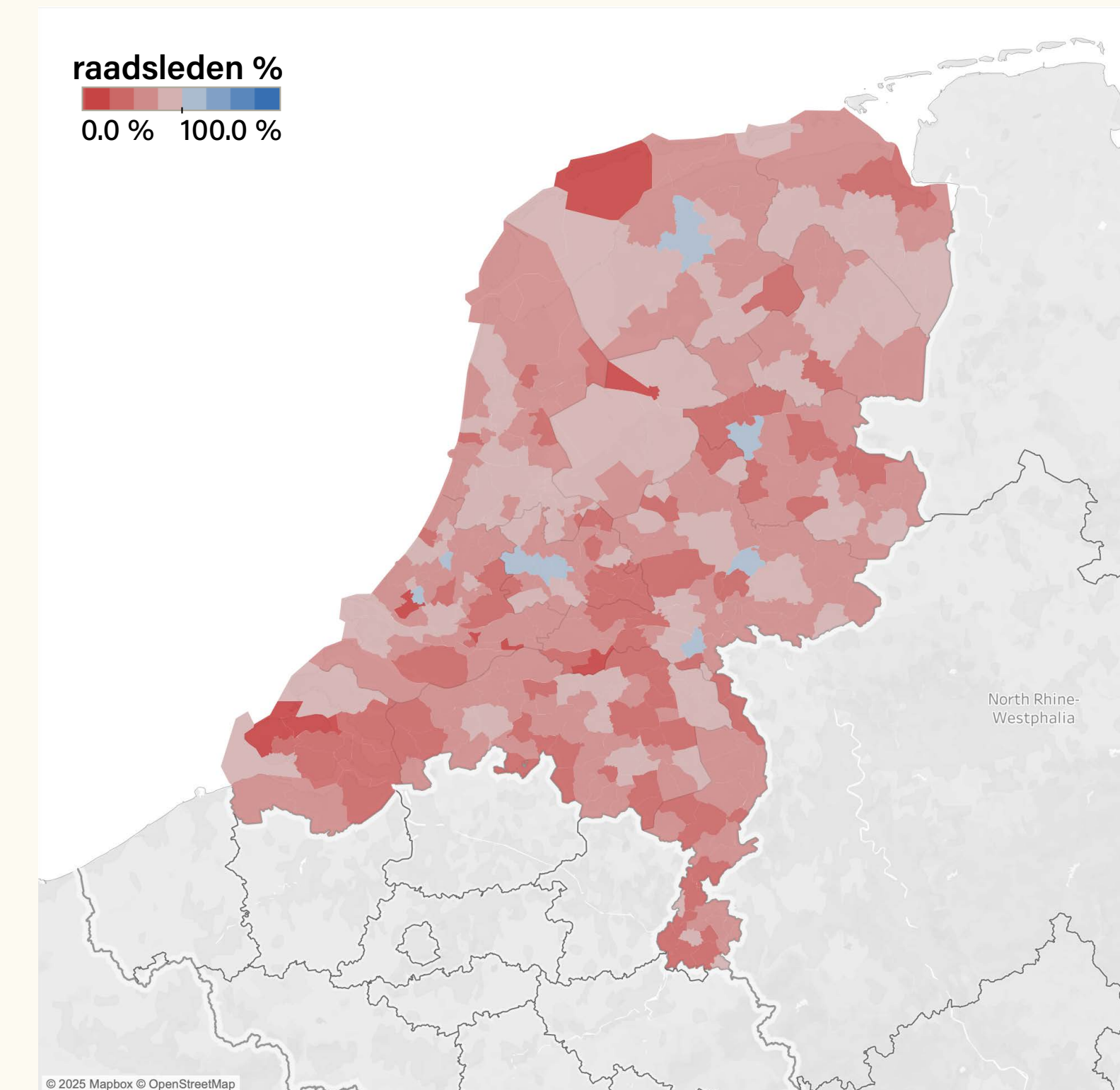
waaronder grote steden als Delft, Leeuwarden, Nijmegen, Zwolle en Utrecht.

Het aandeel vrouwelijke raadsleden is met name laag in gemeenten waar christelijke partijen sterk vertegenwoordigd zijn, zoals Ablasserdam, Hardinxveld-Giessendam en Maasdriel. Zeeland is de provincie met de minste vrouwelijke raadsleden: daar is slechts een kwart van de zetels door vrouwen bezet.

Gemeenten naar % vrouwelijke Raadsleden

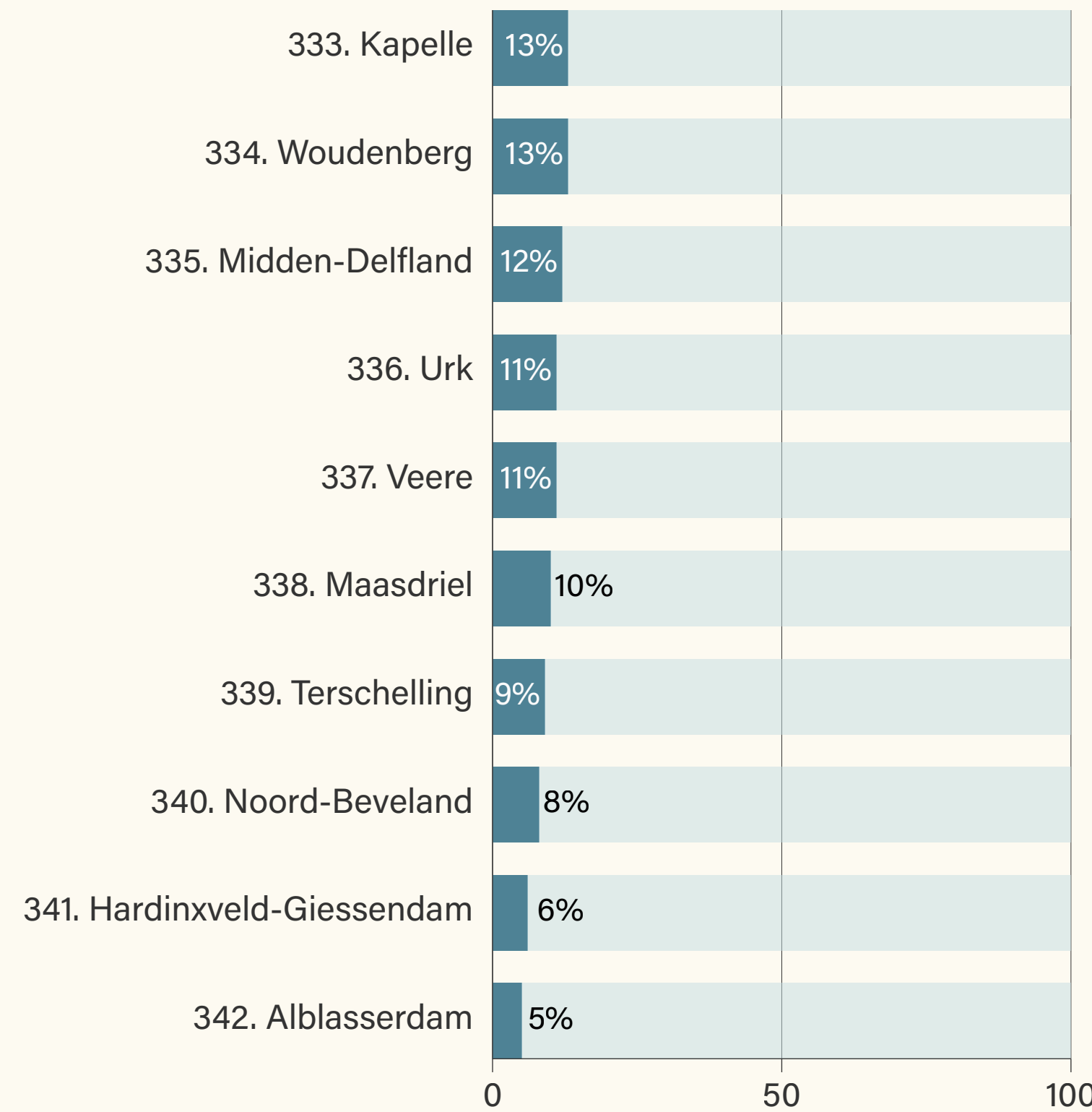
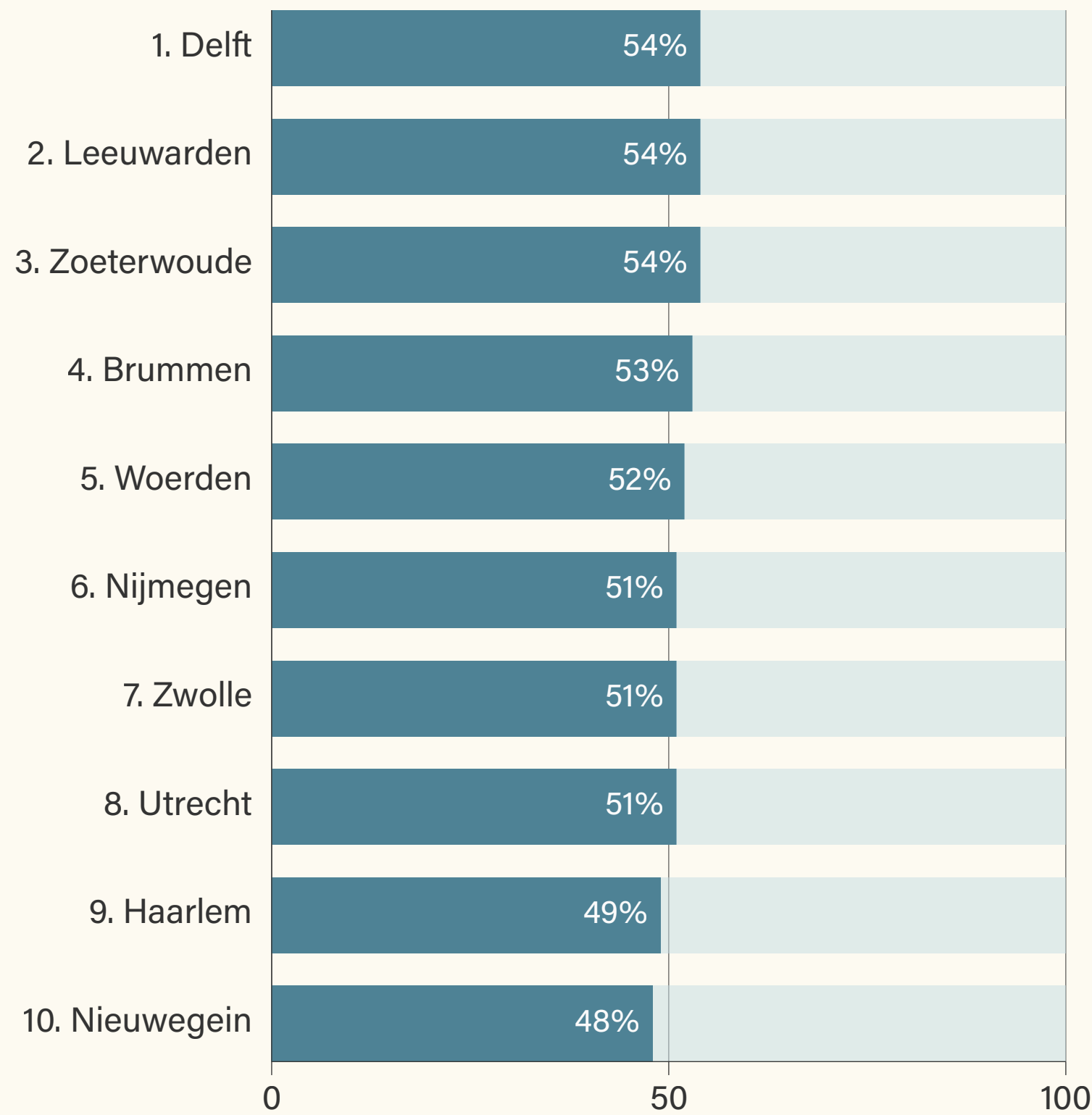

Aandeel vrouwelijke raadsleden per gemeente

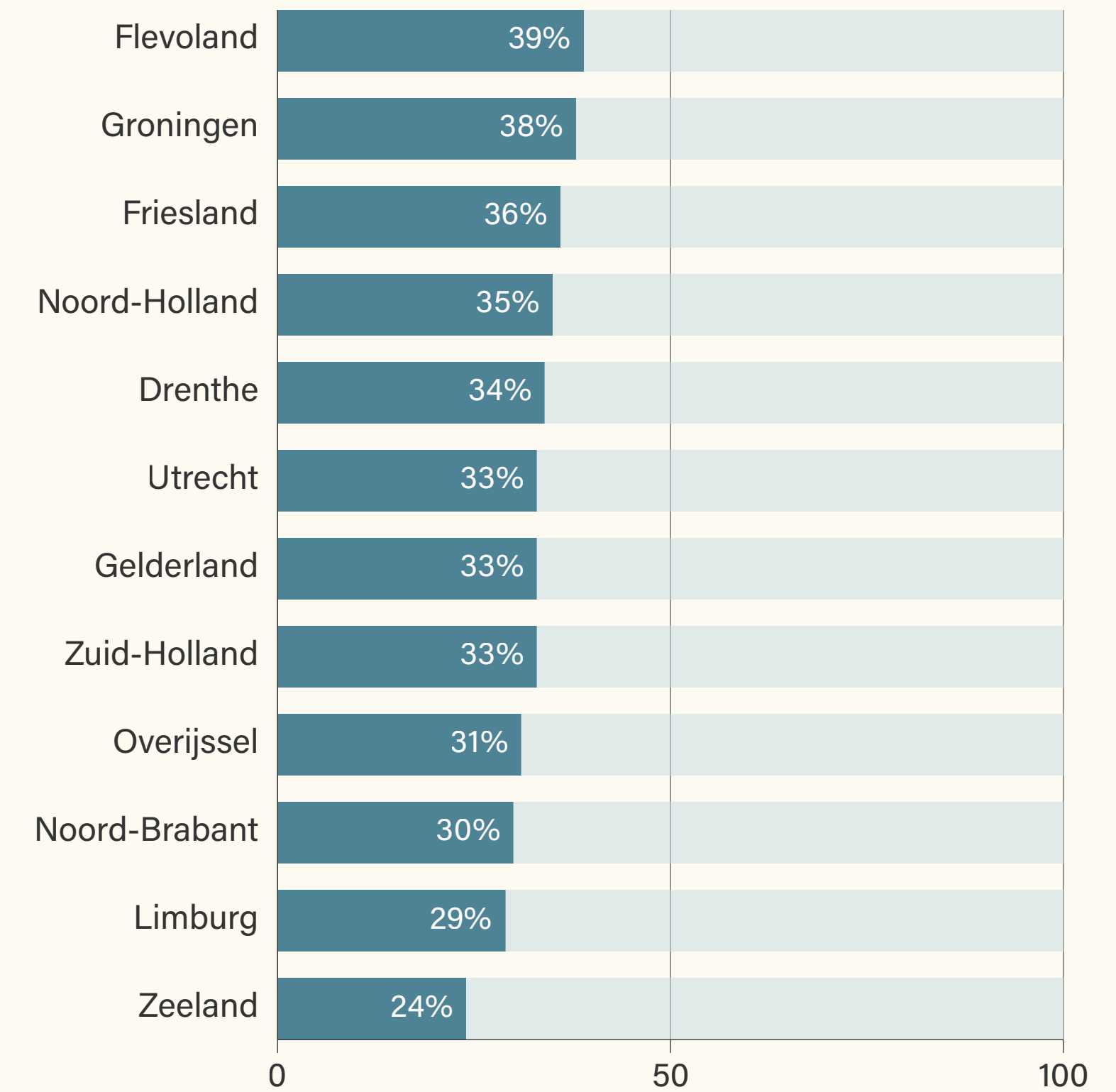

Gemeenteraad

Vrouwelijke raadsleden per gemeente

Vrouwelijke raadsleden per provincie

Waterschappen

Dijkgraaf

Dijkgraven

28,6%

Zes van de 21 waterschappen worden geleid door een vrouwelijke dijkgraaf. Eind 2023 waren dit er nog vier.

Dagelijks Bestuur

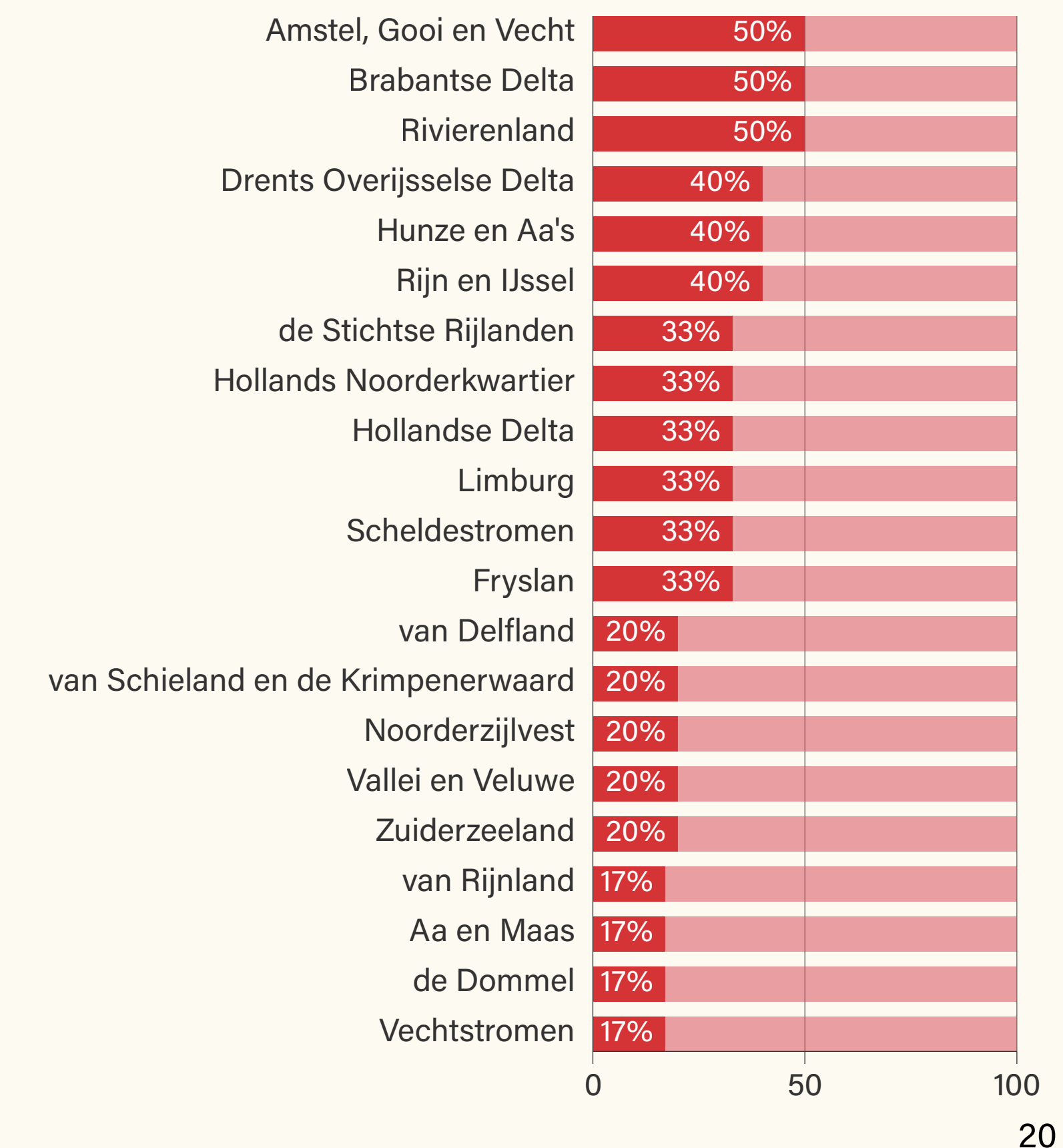
Dagelijks Bestuurders

30,9%

Van de 97 leden van het dagelijks bestuur van de waterschappen zijn er dertig vrouw. Er zijn dus meer dan twee keer zoveel mannelijke dagelijks bestuurders: 67.

In geen enkel waterschap vormen vrouwen de meerderheid in het dagelijks bestuur. In maar liefst 18 van de 21 waterschappen zijn mannen in de meerderheid. Wel heeft elk dagelijks bestuur ten minste één vrouwelijke bestuurder.

Vrouwelijke Dagelijks Bestuurders per Waterschap

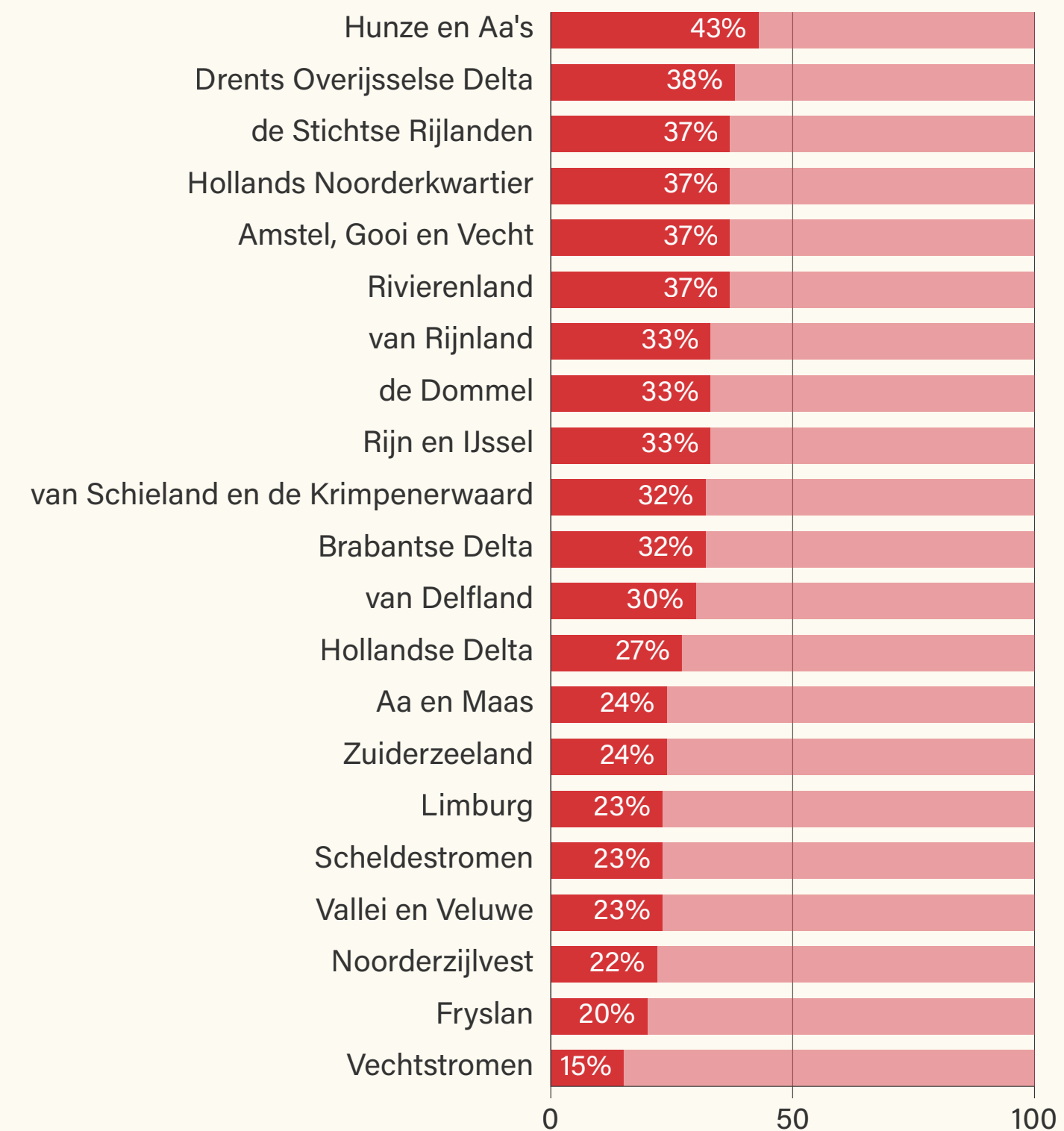
Algemeen Bestuur

Algemeen Bestuurders

29,9%

Ook in het algemeen bestuur van de waterschappen zitten ruim twee keer zoveel mannen als vrouwen: **422 ten opzichte van 180**. In het waterschap Vechtstromen zitten zelfs ruim vijf keer zoveel mannen als vrouwen.

Vrouwelijke Algemeen Bestuurders per Waterschap

Verantwoording

De gegevens voor dit onderzoek zijn verzameld in november en december 2024 en zijn grotendeels afkomstig uit openbare bronnen, zoals websites van gemeenten en andere overheidsinstellingen. Daarnaast is het CBS geraadpleegd voor demografische gegevens over de Nederlandse samenleving.

Wij zijn bijzonder dankbaar voor de inzet van de vrijwilligers die hebben bijgedragen aan de dataverzameling en voor de medewerking van Inviator, die een deel van haar dataset van Nederlandse politici belangeloos beschikbaar heeft gesteld.

Voor het gebruik van de verzamelde datasets voor nader onderzoek kunt u een verzoek indienen via info@stemopeenvrouw.com.

Colofon

Dataverzameling en redactie: Sander van Ginkel

Eindredactie: Devika Partiman

Vormgeving: Sarafina Jozefzoon